

**UNIVERZITA
JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA**

Magisterské prezenční studium

2010 - 2012

Diplomová práce

Tereza Čechová

Analýza celoživotního vzdělávání v ČR se zaměřením na
program Leonardo da Vinci

Praha 2012

Vedoucí diplomové práce:

Ing. Štefan Toth

COMENIUS UNIVERSITY PRAGUE

Master Full-Time Studies

2010 - 2012

Master Thesis

Tereza Čechová

Analysis of Lifelong learning with a focus on the Leonardo
da Vinci programme

Prague 2012

The Master Thesis Work Supervisor:

Ing. Štefan Toth

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená diplomová práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze, dne 29. 3. 2012

Tereza Čechová

vlastnoruční podpis

Poděkování

Chtěla bych poděkovat panu Ing. Štefanu Tothovi za odborné vedení, za pomoc a rady při zpracování této práce.

Anotace

Diplomová práce představuje novou generaci vzdělávacích programů celoživotního učení se zaměřením na program Leonardo da Vinci. Teoretická část práce uvádí do problematiky celoživotního vzdělávání. Vymezuje a charakterizuje pojem celoživotního vzdělávání, definuje jeho formy a hlavní etapy až po celkový vývoj celoživotního vzdělávání v České republice. V praktické části práce bude program Leonardo da Vinci představen na příkladu úspěšně zrealizovaného projektu jedné ziskové společnosti na základě výzvy 2010 pro funkční období 2010/2011.

Klíčové pojmy:

Celoživotní vzdělávání (učení), primární vzdělávání, sekundární vzdělávání, terciární vzdělávání, Leonardo da Vinci, partnerská organizace, vysílající organizace, vzdělávání dospělých, projekt, odborné vzdělávání a příprava, mobilita, programy celoživotního učení.

Annotation

This Master thesis presents a new generation of Lifelong Learning programmes with a focus on the Leonardo da Vinci programme. The theoretical part introduces the issue of lifelong learning. It defines and describes the concept of Lifelong Learning, defines its form and the main stages to the overall development of lifelong education in the Czech Republic. In the practical part of the Leonardo da Vinci introduced the example of a successfully implemented project profitable company in 2010 following a call for term 2010/2011.

Key words

Lifelong Learning, primary education, secondary education, tertiary education, Leonardo da Vinci, partner organization, sending organization, adult education, project, professional education and training, mobility, lifelong learning programme.

Obsah

1.	ÚVOD.....	9
2.	CÍL A METODY ZKOUMÁNÍ	10
2.1.	Cíl.....	10
2.2.	Metody zkoumání	11
3.	TEORETICKÁ VÝCHODISKA	13
3.1.	Celoživotní vzdělávání v ČR	13
3.1.1.	Charakteristika pojmu celoživotního vzdělávání	17
3.1.2.	Formy celoživotního vzdělávání	20
3.1.3.	Etapy celoživotního vzdělávání.....	23
3.1.4.	Vzdělávání dospělých	31
3.2.	Evropské vzdělávací programy celoživotního učení	35
3.2.1.	Leonardo da Vinci	38
3.2.2.	Comenius	47
3.2.3.	Erasmus	49
3.2.4.	Grundtvig.....	50
4.	PRAKTICKÁ ČÁST	53
4.1.	Projektový cyklus	53
4.1.1.	Popis projektu.....	53
4.1.2.	Údaje o organizacích	56
4.1.3.	Zaměření projektu	58
4.1.4.	Realizace projektu.....	60
4.1.5.	Účastníci a aktivity.....	64
4.1.6.	Požadovaný grant.....	65
4.1.7.	Závěrečná zpráva	66
5.	ZÁVĚR	71

6.	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	73
7.	SEZNAM ELEKTRONICKÝCH ZDROJŮ	76
8.	SEZNAM OSTATNÍCH ZDROJŮ.....	80
9.	SEZNAM TABULEK.....	81
10.	SEZNAM OBRÁZKŮ	82

1. ÚVOD

„I když jednotlivý vzdělaný člověk může být poctivý i nepoctivý, vzdělaná společnost musí být v průměru slušnější než nevzdělaná. Podvodníci totiž mohou být úspěšnější než poctiví lidé jen do té doby, dokud ve svém okolí najdou dostatek nevzdělaných tupců.“¹

Celoživotní učení začíná mít v současném období hospodářského poklesu stěžejní význam a stává se stále více aktuálním. Vzhledem k nejisté situaci na trhu práce a nízké zaměstnanosti je od zaměstnavatelů více vyžadována flexibilita a snaha o neustálý osobní rozvoj. Neutuchající touha po vzdělávání a zapojení do programů celoživotního učení funguje v podstatě jako prevence nezaměstnanosti. Díky snaze o celoživotní vzdělávání člověk neztrácí kontakt s technickým, politickým a kulturním pokrokem společnosti a je více atraktivní pro potenciální zaměstnavatele.

Tato diplomová práce představuje souhrnnou analýzu celoživotního vzdělávání v České republice ve všech jeho formách. Přes počáteční formální vzdělávání nejmladších žáků probíhajícím ve školních institucích, až po informální dobrovolné vzdělávání formou zapojení do programů celoživotního učení, jako je například program Leonardo da Vinci.

Program Leonardo da Vinci je jedním z podprogramů v nabídce celoživotního učení zprostředkovaných přes Národní agenturu pro evropské vzdělávací programy. Protože není o všech programech celoživotního učení velká povědomost, bude program mobility Leonardo da Vinci v praktické části popsán na příkladě úspěšně uskutečněného projektu. Na příkladě projektu je možné sledovat, že celoživotní učení je nesmírně důležité pro osobní a profesní rozvoj každého jedince a příznivě přispívá ke zlepšení pozici na trhu práce.

Toto téma diplomové práce jsem si vybrala, protože je mi tematika celoživotního vzdělávání/učení blízká a ráda bych se jako absolvent vysoké školy do některého z programů celoživotního učení zapojila.

¹ PLAMÍNEK, Jiří. *Vzdělávání dospělých*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2010, st.

2. CÍL A METODY ZKOUMÁNÍ

2.1. Cíl

Cílem diplomové práce je zhodnocení současné situace celoživotního vzdělávání v České republice. Hlavní zaměření směřuje na vzdělávací program Leonardo da Vinci, který je jedním z podprogramů v nabídce celoživotního učení (Lifelong Learning Programme LLP) v rámci nové generace Evropských vzdělávacích programů LLP 2007 - 2013. Tyto vzdělávací programy koordinuje Národní agentura pro evropské vzdělávací programy (NAEP), která funguje jako součást domu zahraničních služeb.

Teoretická část práce uvádí do problematiky celoživotního vzdělávání. Vymezuje a charakterizuje pojem celoživotního vzdělávání, definuje jeho formy a hlavní etapy až po celkový vývoj celoživotního vzdělávání v České republice. Cílem je dosáhnout určitého přehledu a představit novou generaci vzdělávacích programů, které jsou podporované Evropskou Unií. Jedním z nich je již zmíněný program Leonardo da Vinci zaměřený na podporu zvyšování odborného vzdělávání (pomocí odborných stáží) na jiné než vysokoškolské úrovni.

V praktické části práce bude tento program představen na příkladu úspěšně zrealizovaného projektu jedné ziskové společnosti na základě výzvy 2010 pro funkční období 2010/2011. Tento program (v podmínkách projektu dané společnosti) je zaměřený zpravidla na absolventy středních odborných škol, středních odborných učelišť, vyšších odborných škol, absolventy vysokých škol a osoby pohybující se na trhu práce.

Hlavním účelem odborných stáží je získání, popřípadě rozšíření, nových zkušeností a dovedností v oboru studia nebo v oboru vykonávané profese. Díky finanční podpoře, kterou je možno prostřednictvím programu Leonardo da Vinci získat, se podporuje celkový objem mobility. Zvýšení profesní kvalifikace následně příznivě působí na zaměstnanost a celkově pozitivně ovlivňuje účast na evropském trhu práce.

2.2. Metody zkoumání

S přihlédnutím k obsahu a tématu diplomové práce bylo jednoznačnou volbou využít nástrojů kvalitativního výzkumu. V praktické části diplomové práce byly zpracovávány data získaná na základě nestrukturalizovaného rozhovoru a studia podnikových dokumentů.

Podle Jana Hendla, autora knihy *Kvalitativní výzkum*, se kvalitativní výzkum provádí za pomoci dlouhodobého a intenzivního průzkumu terénu, okolí – vždy záleží na přesném typu výzkumu. Osoba v pozici výzkumníka se snaží získat co nejvíce informací a utvořit si komplexní a ucelený pohled na předmět zkoumání. Tento výzkumník používá méně standardizované metody získávání dat. Data, která výzkumník na základě svého výzkumu získá, jsou většinou ve formě zápisek z rozhovorů, nahrávek na diktafon, fotografií, deníků a interních dokumentů.²

Rozhovor se řadí mezi explorativní výzkumné metody. Tato metoda je založena na základě mluveného slova – řečové komunikace. Osoba v pozici výzkumníka může zaznamenávat získané informace pouze na základě vlastních zápisů. Nestrukturalizovaný rozhovor probíhá na základě volné komunikace výzkumníka s jeho vybraným respondentem. Obě dvě strany spolu volně konverzují a vyměňují si své názory. Otázky ze strany výzkumníka nejsou předem připravené. Vývoj komunikace je naprosto spontánní. Tazatel si stanoví jen hlavní body rozhovoru.³

Nestrukturalizovaný rozhovor probíhal s jedním ze členů realizačního týmu projektu, koordinátorem projektu a zároveň jednatelem vysílající společnosti. Rozhovor probíhal v přátelském duchu. Otázky nebyly předem pevně stanovené, jejich sled a obsah udával samotný vývoj rozhovoru. Odpovědi ze strany respondenta byly otevřené až polootevřené. Vzhledem k velké konkretizaci v praktické části diplomové práce, byly otázky kladeny

² HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum*. 1. Vyd. Praha: Portál, 2005, st. 49 - 50

³ Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, katedra informačních technologií a technické výchovy. *Metodické pokyny pro zpracování diplomových prací (třetí upravené vydání)*. 2007 [online], [cit. 2012-01-20], URL: <http://it.pedf.cuni.cz/metodika/index.php?kap=6>

s jasným vymezením. Pro snadnější zachycení všech odpovědí ze strany respondenta byl rozhovor zachycen na diktafon.

Všechny kladené otázky v rozhovoru s koordinátorem realizačního (projektového) týmu se týkaly realizační fáze projektu. Otázky byly formulovány tak, aby výzkumník získal co nejdetailnější odpovědi. Při společném interview byly kladeny otázky typu:

- V jakých společnostech odborné stáže probíhaly?
- O jaké zaměření odborné stáže byl největší zájem a jaké zaměření odborné stáže bylo ve finále nejčastější?
- Jaká byla intenzita odborných stáží a výše obdržených grantů ze strany účastníků?
- Podařilo se s partnerskými společnostmi navázat plodnou spolupráci? Pokud ano, budete ve spolupráci pokračovat? Pokud ne, v čem vznikl problém?
- Podařilo se Vám před začátkem nebo během spuštění programu navštívit partnerskou organizaci?
- Jaký přínos měly zahraniční mobility pro samotné účastníky a pro vysílající společnost?

Další metodou výzkumu bylo využití studia podnikových interních materiálů. Konkrétně to byly dva důležité dokumenty - přihláška do programu mobility a závěrečná zpráva. Informace zpracované na základě studia těchto dvou dokumentů se týkaly pracovního programu vysílající společnosti a jednotlivých úkolů s tím souvisejících, složení realizačního týmu, podrobného harmonogramu projektu, řízení projektu, monitoringu, evaluace a diseminace.

Tyto metody výzkumu jsem si vybrala díky velké objektivitě získaných dat. Ke zvolenému tématu diplomové práce se velmi hodily.

3. TEORETICKÁ VÝCHODISKA

3.1. Celoživotní vzdělávání v ČR

Hlavní podmínkou úspěchu České republiky v dnešní moderní době s dynamicky se vyvíjejícím ekonomickým prostředím, není rozlehlá surovinová základna ani objemný finanční kapitál, nýbrž lidský kapitál. Rozvíjením tohoto kapitálu se zvyšuje možnost uspět a prosadit se nejen na tuzemském, ale i mezinárodním trhu práce. V zahraničí je česká pracovní síla uznávaná hlavně pro svoji zdatnost, preciznost, dosaženou kvalifikaci a v neposlední řadě schopnost pružně reagovat v neočekávaných pracovních situacích.⁴

Již mnohokrát byly v minulosti formovány ideje a myšlenky o významu vzdělávání při řešení různých společenských a kulturních problémů. Už slavný Jan Ámos Komenský přišel s myšlenkou zpřístupnit vzdělání pro všechny a byl jako jeden z prvních spojován s myšlenkou celoživotního učení.⁵

Během vývoje celoživotního učení v ČR, byly utvořeny dva základní proudy. První proud, je spojován s již zmíněným Janem Ámosem Komenským, který vycházel z křesťanského zdroje a pomocí učení chtěl docílit všeobecné harmonie. Komenský prosazoval ideu vzdělání dostupného pro všechny a kladl důraz na jeho kulturní funkce.⁶ Druhý proud je spojován s nástupem osvícenství, kdy vzdělání bylo chápáno jako forma pokroku, který vede k osvobození celého národa.⁷

Pracovní dovednosti je třeba si stále prohlubovat a snažit si osvojovat nové inovativní postupy tak, aby česká pracovní síla byla stále konkurence schopná a udržela si svoji slušnou pověst. Pro rozvoj lidského kapitálu je potřeba věnovat zvláštní pozornost novým výzvám a možnostem, které se dají využít prostřednictvím celoživotního vzdělávání.

⁴ *Strategie celoživotního učení ČR*. Praha: MŠMT ČR, 2007. [online], [cit. 2012-01-20], URL: http://www.msmt.cz/uploads/Strategie_CZU_schvaleno_vladou.pdf, st. 5

⁵ PALÁN, Zdeněk. RÝZNAR, Ladislav. *Vzdělávání dospělých a Evropa*. 1. vyd. Hradec Králové: Gaudeamus, 2000, st. 120

⁶ HAVLÍK, R. HALÁSZOVÁ, V. PROKOP, J. *Kapitoly ze sociologie výchovy*. Praha: Pedagogická fakulta UK v Praze, 1996, st. 7

⁷ BENEŠ, Milan a kol. *Idea vzdělávání v současné společnosti*. 1. Vyd. Praha: EUROLEX BOHEMIA, 2002, st. 92 - 93

Podle Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy je celoživotní učení nepříliš jasně ohraničený celek, který nelze jednoznačně „naplánovat“ a nelze ho centrálně řídit. Zejména je třeba vyvarovat se přílišné byrokratizaci této sféry, která by mohla vést ke zvýšení správních a administrativních systémů, které by měly rozhodovací privilegia. Míra normativní regulace je přímo závislá na míře veřejného zájmu na rozvoj nabídky ve vzdělávání. Hlavní podmínkou pro rozmach celoživotního učení je vytvoření právně-ekonomického, motivačního prostředí, které umožní, aby finanční prostředky byly vynaloženy efektivně. Investice do celoživotního učení by měly být prioritní, jejich dlouhodobý efekt je nezanedbatelný.⁸

Koncept celoživotního učení v České republice je mladý otevřený systém, který je proměnný v závislosti reakcí na změny trhu práce a společenského vývoje. Nemůže být chápán jako komplexní uzavřený celek. Tento koncept je popsán mimo jiné v dokumentu „Bílá kniha (Národní program rozvoje vzdělávání v České republice)“. Od tohoto rámcového dokumentu se odvíjejí dlouhodobé i střednědobé cíle vzdělávací politiky.⁹

Hlavní strategické linie

Hlavní strategické linie vzdělávací politiky popsané v Bílé knize jsou:¹⁰

- Přístupnost celoživotního učení pro všechny.
- Upravit vzdělávací programy pro potřeby moderní společnosti.
- Monitoring kvality a efektivity vzdělávání.
- Reorganizace a větší otevřenost vzdělávacích institucí.

Hlavní cíle

Hlavní cíle vzdělávací politiky v oblasti celoživotního učení popsané v Bílé knize jsou:¹¹

- Podporovat diferenciaci vzdělávacího procesu ve všech jeho etapách.

⁸ *Strategie celoživotního učení ČR*. Praha: MŠMT ČR, 2007. [online], [cit. 2012-01-20], URL: http://www.msmt.cz/uploads/Strategie_CZU_schvaleno_vladou.pdf, st. 7

⁹ PALÁN, Zdeněk. LANGER, Tomáš. *Základy andragogiky*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2008, st. 103 - 104

¹⁰ Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. *Národní program rozvoje vzdělávání v ČR (Bílá kniha)*. Praha: MŠMT ČR, 2001, st. 15

¹¹ Tamtéž, st. 15

- Podporovat vzdělávání slabších nebo znevýhodněných občanů.
- Podporovat rozvoj kombinovaného vzdělávání.

Jedním z nejznámějších konceptů problematiky celoživotního učení v ČR je dokument s názvem „Strategie celoživotního učení“. Tento dokument představuje ucelený koncept, který je základním dokumentem pro průřezové a dílčí koncepce a politiky v tomto odvětví. Jejím smyslem je vytyčení cílů, které mohou být podpořeny finančními prostředky z evropských fondů v programovém období 2007 – 2013. Strategie je sestavena z analýzy základních strategických dokumentů ČR i EU (Lisabonská smlouva) a čerpá z celkového pojetí celoživotního učení prezentovaného v těchto dokumentech. Přínos strategie celoživotního učení ČR tkví v myšlence propojení úsilí všech zapojených aktérů při realizaci konceptu celoživotního učení. Na základě jednotlivých forem celoživotního učení a současného stavu jsou vymezeny primární strategické směry, které je třeba podporovat. Jejich podpora směřuje k odstranění bariér a následnému zpřístupnění celoživotního učení pro všechny.¹²

Hlavní strategické směry pro rozvoj celoživotního učení jsou:

- Uznávání, přístupnost
- Rovný přístup
- Funkční gramotnost
- Sociální partnerství
- Stimulace poptávky
- Kvalita
- Poradenství

Palán a Langer ve své knize poukazují také na vývojové rysy současného světa, které mohou ovlivnit kvalitu lidských zdrojů. Zejména jejich kvalifikovanost a vzdělanost. Vývojové rysy mají svoje specifika vzhledem k historickému, kulturnímu a sociálnímu rozvoji v dané zemi. Pro Českou republiku jsou typické tyto základní rysy:¹³

¹² *Strategie celoživotního učení ČR*. Praha: MŠMT ČR, 2007. [online], [cit. 2012-01-20], URL: http://www.msmt.cz/uploads/Strategie_CZU_schvaleno_vladou.pdf, st. 6

¹³ PALÁN, Zdeněk. LANGER, Tomáš. *Základy andragogiky*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2008, st. 83 - 84

- Negativní populační vývoj (ve světovém měřítku patří plodnost žen v ČR k nejnižším).
- Nedostatek českých pracovníků v určitých profesích, nutnost preference imigrantů (zejména v lékařství a IT)
- Zaostávání znalostí dospělých generací (nedostatečnost v dalším vzdělávání).

Z výše uvedených rysů je zjevné, že je nutné podpořit opatření spojené s posílením rozvoje lidských zdrojů, založené na celoživotním vzdělávání a učení. To je nedílný předpoklad ke stabilitě a prosperitě společnosti.

Legislativní rámec

Legislativní rámec vzdělávání dospělých upravují různé právní normy. Ucelená právní úprava není k dispozici. Nynější legislativa se skládá z následujících zákonů:¹⁴

„Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). Tento zákon nabyl účinnosti dnem 1. ledna 2005, s výjimkou ustanovení § 20 odst. 3, 5 až 7, které nabylo účinnosti dnem vyhlášení, a s výjimkou ustanovení § 77 až 79, § 80 odst. 3 až 10, § 81 odst. 1 až 8 a § 82 odst. 3, která nabývají účinnosti dnem 1. září 2007. Dne 1. ledna 2012 nabyla účinnosti novela školského zákona vyhlášená pod č. 472/2011 Sb.“¹⁵

Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách

Zákon č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání). Převážná část tohoto zákona nabyla účinnosti dnem 1. srpna 2007.

Normy související s výkonem práce obsažené v zákoníku práce (zákon č. 262/2006 sb.) a zákonu o zaměstnanosti (zákon č. 435/2004 sb.).

Zákon o státním odborném dozoru (zákon č. 174/1968 sb.) a technických normách (zákon 22/1997 sb.)

¹⁴ Struktury vzdělávání a odborné přípravy v Evropě. Zveřejněno 2009/10 [online]. [cit. 2012-01-26]. URL: http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/eurybase/structures/041_CZ_CS.pdf, st. 58 - 59

¹⁵ MŠMT. Školský zákon. [online]. [cit. 2012-26-01]. URL: <http://www.msmt.cz/dokumenty/novy-skolsky-zakon>

Zákon o živnostenském podnikání (zákon č. 455/1991 sb.).

Zákony vymezující kvalifikační požadavky na některá odborná povolání.

3.1.1. Charakteristika pojmu celoživotního vzdělávání

Pojmem celoživotní učení, v anglickém překladu „Lifelong learning“, se rozumí veškeré vzdělávací aktivity jedince v průběhu jeho života. Jednotliví autoři se v názorech na definicích tohoto pojmu příliš neliší. V memorandu o celoživotním učení je definováno jako formální i neformální způsob učení a veškeré jiné aktivity s tím související, díky kterým jedinec získává nové dovednosti a znalosti.¹⁶

Podle OECD je celoživotní učení jakýmsi celkem, který spojuje společenský rozvoj, ať už se jedná o formální vzdělávání ve vzdělávacích institucích nebo v prostředí domova.¹⁷

Podle Tureckiové, je učení účelně vyvinutou aktivitou, díky níž jedinec získává nové zkušenosti a znalosti. Oproti tomu proces vzdělávání je systémem činností, subjektivní činnost, kterou vyvíjí učící se jedinec.¹⁸

Celoživotní učení představuje kontinuální proces vzdělávání se, od útlého dětství v délce trvání celého života. V průběhu základního vzdělání by si každý měl osvojit techniku, jak se učit, z které může po celý život čerpat v kontinuálním procesu dalšího vzdělávání. Hlavním předpokladem a stavebním prvkem je pozitivní postoj ke vzdělání. Na základě nabytého vzdělání, nových dovedností a schopností, je každý jedinec schopen fungovat v moderní společnosti a přispět svojí myšlenkou k řešení problémů různých charakterů v současném světě.¹⁹

¹⁶ *Memorandum o celoživotním učení.* [online]. [cit. 2012-25-01] URL: <http://www.nvf.cz/archiv/memorandum/obsah.htm>, st. 6

¹⁷ OECD. *Lifelong Learning for all.* Paris: Organisation for Economic and Co-operation and Development, 1996, st. 19

¹⁸ TURECKIOVÁ, Michaela. *Další vzdělávání jako nástroj rozvoje jednotlivce i společnosti.* 1. Vyd. Praha: Educa service, 2008, st. 59 - 60

¹⁹ VETEŠKA, Jaroslav. *Kompetence ve vzdělávání dospělých (pedagogické, andragogické a sociální aspekty).* 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2010, st. 10

Celoživotní vzdělávání může být také chápáno jako účelná a předem plánovaná činnost, kterou jedinec provozuje v rámci celoživotního učení a společnost ji považuje za správnou.²⁰

Autoři Palán a Langer chápou proces celoživotního učení jako všechny možnosti učení, které jedinec během svého života může realizovat. Celý proces začíná základním vzděláním v rámci vzdělávacího systému (primární, sekundární, terciární vzdělání) a pokračuje přes profesní, zájmové či občanské vzdělávání. Podle zájmu a potřeb jedince je realizován kdykoliv během života. Je to kontinuální, nepřerušovaný proces.²¹

Celoživotní učení lze rozdělit do dvou základních etap a to na počáteční a další vzdělávání. Počáteční vzdělávání v sobě zahrnuje základní (primární) vzdělávání, střední (sekundární) vzdělávání a terciární vzdělávání. Počáteční etapa vzdělávání probíhá v rámci základních vzdělávacích institucí a je ukončena splněním školní docházky a povinností. Další vzdělávání probíhá po dosažení nějakého stupně vzdělání. V literatuře je často používán také pojem vzdělávání dospělých (nemusí se však vždy týkat jen dospělých) nebo anglické ekvivalenty continuing education, further education. Zaměření dalšího vzdělávání je různorodé. Je závislé na momentálních preferencích každého jedince. Může se jednat o profesní potřeby, občanské potřeby, nabytí nových vědomostí a osvojení si nových dovedností. Další vzdělávání se podle jednotlivých potřeb dělí na profesní, občanské a zájmové (sociokulturní) vzdělávání.

Níže je tabulka, která názorně vysvětluje již zmíněné rozlišení celoživotního vzdělávání podle autorů Palána a Langer.²²

²⁰ VETEŠKA, Jaroslav. *Kompetence ve vzdělávání dospělých (pedagogické, andragogické a sociální aspekty)*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2010, st. 10

²¹ PALÁN, Zdeněk. LANGER, Tomáš. *Základy andragogiky*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2008, st. 101

²² Tamtéž, st. 95

Tabulka 1 – Jednotlivé etapy celoživotního vzdělávání

CELOŽIVOTNÍ VZDĚLÁVÁNÍ (UČENÍ)		
Vzdělávání dětí a mládeže	Vzdělávání dospělých	
	Vzdělávání ve školách ZŠ, SŠ, VOŠ, VŠ	Další vzdělávání (viz další obrázek)

DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ		
(Další) profesní vzdělávání	Zájmové vzdělávání	Občanské vzdělávání
Kvalifikační		
Rekvalifikační		
Normativní		

Zdroj: PALÁN, Zdeněk. LANGER, Tomáš. *Základy andragogiky*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2008, st. 95

Z tabulky vyplývá, že vzdělávání (včetně vzdělávání dospělých) je bráno jako celoživotní proces. V tomto procesu dochází ke konfrontaci jedince s ekonomickým, kulturním, společenským a politickým životem. Z tabulky je dále zřejmé, že vzdělávání v rámci školních institucí neprobíhá jen u mládeže, ale také u dospělých. Jde o takzvané náhradní vzdělávání, které dospělí jedinci mohou absolvovat například prostřednictvím kombinovaného studia.²³

Podle Palána představuje v současné době proces celoživotního učení velmi důležitou funkci. Je jednoduše prokazatelné, že napomáhá ke snižování nezaměstnanosti. Celoživotní učení je totiž jakýmsi celkem, který umožňuje plynulé vstupy a výstupy mezi zaměstnáním, studiem, jednoduše řečeno kdykoliv během života.²⁴

Celoživotní vzdělání plní také důležitou funkci v rozvoji lidských zdrojů. Rostoucí požadavky ze strany zaměstnavatelů a trhu práce nutí jedince neustále pracovat na rozvoji svých znalostí v průběhu života. Díky tomu se

²³ PALÁN, Zdeněk. LANGER, Tomáš. *Základy andragogiky*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2008, st. 95 - 96

²⁴ PALÁN, Zdeněk. *Další vzdělávání ve světě změn*. 1. Vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2007, st 48 - 49

podněcuje jejich kvalifikační růst a stávají se z hlediska náročných požadavků trhu práce a zaměstnavatelů atraktivní. Oproti ostatním mají konkurenční výhodu.²⁵ Tendence dynamického vývoje dnešní doby přináší stále větší nároky a vyžaduje poptávku po kvalifikovaných jedincích. Flexibilní jedinci, kteří jsou ochotni pracovat na rozvoji osobnosti, mají výhodu.²⁶

3.1.2. Formy celoživotního vzdělávání

Celoživotní učení je procesem prolínání třech základních forem vzdělávání a to formálního, neformálního a informálního vzdělávání.

Formální vzdělávání je realizováno prostřednictvím vzdělávacích institucí, zejména ve školních institucích. Právní předpisy definují jeho obsahy, cíle, funkce, organizační formy a způsoby hodnocení. Součástí je několik po sobě následujících vzdělávacích stupňů – základní, střední, vyšší odborné a vysokoškolské. Každý z těchto vzdělávacích stupňů je ukončen získaným dokumentem v podobě vysvědčení, případně bakalářského a magisterského diplomu.²⁷

Neformální vzdělávání je převážně zaměřeno na získávání nových vědomostí, kompetencí a dovedností, díky kterým může každý jedinec zlepšit své pracovní uplatnění a společenské postavení. Je vždy vedeno odbornými lektory. Neformální vzdělávání má podobu různých kurzů (rekvalifikační, počítačové, cizích jazyků) seminářů, workshopů, školení, přednášek, organizovaných volnočasových aktivit a jiných. Může být zajišťováno ze strany zaměstnavatele, neziskových organizací, soukromých společností (vzdělávacích institucí), škol a mnoha dalších jiných organizací.²⁸

Informální vzdělávání (učení) je proces získávání nových dovedností a vědomostí z každodenních činností. Mohou to být nově nabitě zkušenosti

²⁵ KOTÝNKOVÁ, Magdalena. NĚMEC, Otakar. *Lidské zdroje na trhu práce*. 1. Vyd. Havlíčkův Brod: Kamil Mařík – PROFESSIONAL PUBLISHING, 2003, st. 27

²⁶ KOTÝNKOVÁ, Magdalena. *Trh práce na přelomu tisíciletí*. Praha: Oeconomica, 2006, st. 9

²⁷ VETEŠKA, Jaroslav. *Kompetence ve vzdělávání dospělých (pedagogické, andragogické a sociální aspekty)*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2010, st. 18

²⁸ *Strategie celoživotního učení ČR*. Praha: MŠMT ČR, 2007. [online], [cit. 2012-01-20], URL: http://www.msmt.cz/uploads/Strategie_CZU_schvaleno_vladou.pdf, st. 15

z pracovního procesu, volnočasových aktivit, sebevzdělávání, z okolí, které nás obklopuje. Tento typ vzdělávání není na rozdíl od dvou předchozích typů nikým organizovaný a koordinovaný. Je to naprosto nesystematický proces.²⁹ Příkladem informálního učení může být sledování televize nebo poslouchání rádia. Tím, že sledujeme televizní zpravodajství, získáváme nové informace, aniž bychom se na jejich získávání účelně soustředili, nebo k tomu byli vedeni.³⁰

Tabulka 2 Vzdělávání dospělých v roce 2007

Ukázatel	Celkem dospělí 25 – 64 let	Celkem účastníci ve vzdělávání							
		Formálním	Neformálním	Informálním	Součet *)	Formálním	Neformálním	Informálním	Součet *)
		Absolutní hodnoty v tis.				Relativní hodnoty v			
Celkem	6 045	233	2142	3304	5679	3,9	35,4	54,7	94
Podle pohlaví									
Muži	3 038	10	1203	1678	2986	3,4	39,6	55,2	98
Ženy	3 007	129	938	1626	2693	4,3	31,2	54,1	90
Podle věku									
25–34 let	1 570	154	596	933	1683	9,8	38,0	59,4	107
35–49 let	2 153	66	940	1233	2239	3,1	43,7	57,2	104
50–64 let	2 322	13	605	1138	1757	0,6	26,1	49,0	76
Podle dokončeného vzdělání									
ZŠ	749	5	109	239	353	0,7	14,5	32,0	47
SŠ	4 420	144	1533	2373	4050	3,2	34,7	53,7	92
VŠ	875	85	500	692	1276	9,7	57,1	79,0	146
Podle ekonomického statusu									

²⁹ VETEŠKA, Jaroslav. *Kompetence ve vzdělávání dospělých (pedagogické, andragogické a sociální aspekty)*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2010, st. 18

³⁰ PALÁN, Zdeněk. LANGER, Tomáš. *Základy andragogiky*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2008, st. 102

Zaměstnaní	4 435	161	2037	2582	47□9	3,6	45,9	58,2	108
Nezaměstnaní	248		29	113	146	1,5	11,8	45,6	59
Ekonomicky neaktivní	1 362	69	76	609	753	5,0	5,6	44,7	55
Podle oblasti									
nad 500 obyvatel/km2	1 890	103	699	1258	2060	5,4	37,0	66,6	10
100–500 obyvatel/km2	1 640	60	539	847	1445	3,7	3□,8	51,6	88
pod 100 obyvatel/km2	2 515	70	904	1199	2174	2,8	35,9	47,7	86

^{*)} účastník se mohl vzdělávat ve více formách vzdělávání

Zdroj: Český statistický úřad, *Další vzdělávání dospělých 2007*. [online], [cit. 2012-02-16], URL: <http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/publ/3313-09-2007>

V následující tabulce je počet osob zapojených do výše zmíněných typů vzdělávání rozdělen podle pohlaví, věku, dokončeného vzdělání, ekonomického statusu a podle oblasti.

Z tabulky je zřejmé, že do formálního vzdělávání se zapojilo 233,3 tisíc studujících. V porovnání s muži (3,4%) byla mírně vyšší účast žen (4,3%). Do neformálního vzdělávání se zapojilo 2 141,6 tis. osob (35,4%). Ve srovnání byla vyšší účast mužů (39,6%), než žen (31,2%). Mladé ženy mají nižší motivaci ke vzdělávání. Je to dáno zpravidla jejich přerušením kariéry z důvodů mateřství. Ve vyšším věku je to potom brzdou dřívější odchod do důchodu. Mladších žen se účastnilo 15,5 % a starších 11,2%. V rámci neformálního vzdělávání (z hlediska věku) byli nejaktivnější skupinou lidé od 35 do 49 let (účast 43,7%). V rámci formálního vzdělávání zvítězila nejmladší věková skupina od 25 do 34 let (9,8%). Z průzkumu vyplývá, že míra účasti na formálním vzdělávání s věkem klesá (9,8%, 3,1% a 0,6%). V případě neformálního vzdělávání je situace opačná, nejvíce se mu věnují osoby ve střední věkové skupině (38 %, 43,7 % a 26,1%). Nejvyužívanější formou dalšího vzdělávání bylo informální učení. Tímto způsobem se učilo 3 303,9 tis. osob, tj. 54,7% osob v referenčním věku. Zúčastnilo se ho o něco více mužů

než žen. Nejdostupnější formou dalšího vzdělávání pro sledovanou skupinu bylo informální učení. V roce 2007 tímto způsobem učilo 3 303,9 tis. Osob. O něco více se učilo mužů než žen (o 52 tis. osob či 1,1 procentního bodu) a stejně jako u formálního a neformálního vzdělávání nebyl v jejich přístupu k získávání nových vědomostí velký rozdíl.³¹

3.1.3. Etapy celoživotního vzdělávání

Mezi základní etapy celoživotního vzdělávání se počítá počáteční vzdělávání, sekundární, terciární a vzdělávání dospělých. Počáteční sekundární a terciární vzdělávání je realizováno ve školských institucích. Vzdělávání dospělých má více forem poskytovatelů, proto o něm bude více zmíněno v příští kapitole.

V roce 2004, kdy se Česká republika stala jednou ze členských zemí Evropské unie, se i její vzdělávací soustava stala součástí evropského prostoru. Tento prostor charakterizuje mobilita žáků a učitelů, uznávání studijních výsledků a celkové sladění organizace studia na evropské úrovni.³²

Vzdělávací soustava v České republice prošla od zlomového roku 1989 velkým vývojem a řadou proměn. Společenský vývoj s sebou přinesl změnu ve vnímání vzdělávání a rapidně o něj vzrostl zájem. I přesto, že česká vzdělávací soustava prošla řadou reforem, má stále tendenci trochu zaostávat před ostatními vyspělejšími zeměmi v Evropské unii.³³

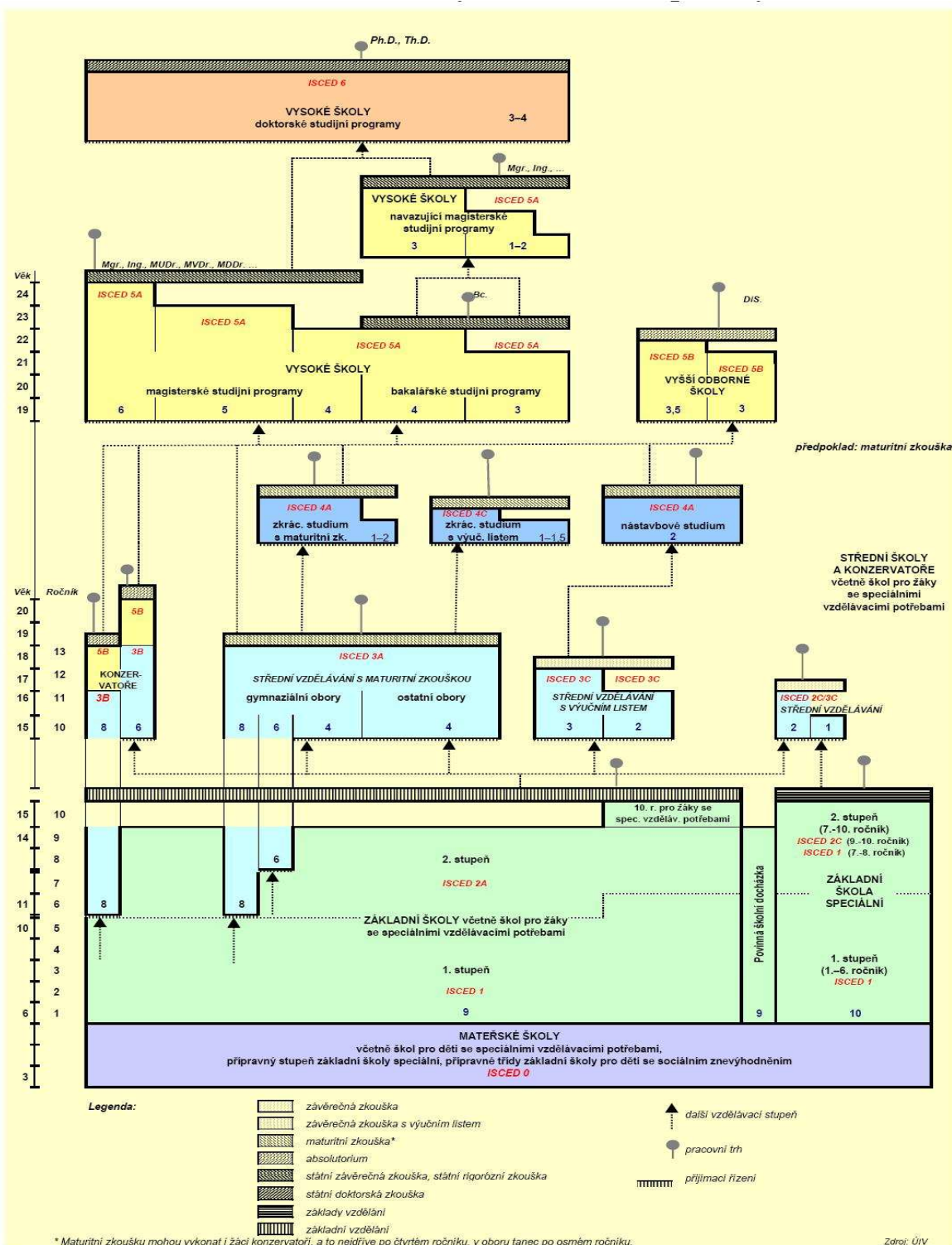
Následující obrázek popisuje schéma vzdělávacího systému v České republice ve školním roce 2010/2011.

³¹ Český statistický úřad. *Další vzdělávání dospělých 2007*. [online], [cit. 2012-02-16], URL: <http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/publ/3313-09-2007>

³² ZLÁMAL, Jiří. *Didaktika profesního vzdělávání v širším pedagogickém kontextu*. 1. Vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2009, st. 6

³³ MATĚJŮ, Petr. STRAKOVÁ Jana et al. *Nerovné šance na vzdělávání. Vzdělanostní nerovnosti v České republice*. 1. Vyd. Praha: Nakladatelství Academia, 2006, st. 92

Obrázek 1 Vzdělávací systém v České republice ve školním roce 2010/2011

Zdroj: NICM, *Schéma vzdělávacího systému České republiky*, [online], [cit. 2012-02-19], URL: <http://www.nicm.cz/schema-vzdelavaciho-systemu-ceske-republiky>

Počáteční vzdělávání - Předškolní vzdělávání

Předškolní vzdělávání má velký význam pro správný rozvoj osobnosti. V tomto věku se utváří sociální postoj jedince a probíhá rozvoj psychických a fyzických předpokladů. Za předškolní vzdělávání dětí zodpovídají hlavně jejich rodiče. Předškolní vzdělávání není povinné a je institucionálně realizováno hlavně v mateřských školách. Počáteční vzdělávání v mateřských školách má bezesporu pozitivní vliv na budoucí úspěšnost dětí. Ty ve školce mají šanci získat první podněty pro vzdělávání a pokračující celoživotní učení.³⁴

Správný rozvoj celoživotního učení u některých skupin populace mohou narušovat přetrvávající nerovnosti. Tyto nerovnosti se objevují již v předškolním vzdělávání a omezují u daných jedinců rozvoj celoživotního učení. Aby došlo k eliminaci zmíněných sociálních nerovností, je školským zákonem zajištěno bezplatné vzdělávání, které se vztahuje na poslední rok mateřské školy zřízené státem, krajem nebo obcí. Do počátečního systému lze započítat i přípravné třídy základních škol určené pro žáky v posledním roce mateřské školy.³⁵

V mezinárodním srovnání je účast na předškolním vzdělávání na velmi vysoké úrovni. Podle Ústavu pro informace ve vzdělávání bylo ve školním roce 2010/2011 v mateřských školách v České republice celkem 328 612 žáků, z toho bylo 4 223 cizinců žijících na území ČR.

Tabulka 3 Mateřské školy - počet žáků 2010/2011

Státní občanství	Mateřské školy	
	celkem	z toho dívky
Celkem	328 612	157 799
Česká republika	324 389	155 746
Cizinci celkem	4 223	2 053

³⁴ Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. *Národní program rozvoje vzdělávání v ČR (Bílá kniha)*. Praha: MŠMT ČR, 2001, st. 45

³⁵ *Strategie celoživotního učení ČR*. Praha: MŠMT ČR, 2007, [online], [cit. 2012-01-20], URL: http://www.msmt.cz/uploads/Strategie_CZU_schvaleno_vladou.pdf, st. 30

v tom	státy EU 27	1 057	514
	z toho Slovensko	648	318
	ostatní evropské státy	1 585	796
	ostatní státy světa, neuvedeno	1 581	743

Zdroj: ÚIV. *České školství v mezinárodním srovnání. VYBRANÉ UKAZATELE PUBLIKACE OECD EDUCATION AT A GLANCE 2011.* [online]. [cit. 2012-02-19] URL: <http://www.msmt.cz/file/17526_1_1/>

Míra účasti ve vzdělávání osob ve věku od 5-7 let je ve více než polovině zemí OECD a G20 téměř 90%. Míra účastní na vzdělávání ve věku 3-4 let je o porovnání slabší. V tomto věku se vzdělávají pouze dvě třetiny osob. Česká republika vykazuje 72,6% osob ve věku 3-4 let zapojených do vzdělávání, což je o dvě procenta nad průměrem, který převládá v zemích OECD.³⁶

Vzhledem k důležitosti předškolního vzdělávání jako počáteční etapy celoživotního učení je třeba zlepšit jeho dostupnost a kvalitu pro všechny. To znamená zákonně zajistit každému dítěti možnost předškolního vzdělávání. V rámci celoživotního vzdělávání by měl být dále kladen důraz na programy podporující kvalitní výchovu pomocí práce s rodinou. V neposlední řadě je důležité myslet také na zvyšování odborné kvalifikace pedagogů v předškolním vzdělávání. Jedině tak lze zajistit profesionální přístup. Vzhledem k tomu, že pedagogický pracovník v předškolním vzdělávání musí obsáhnout široké spektrum znalostí, mělo by se v rámci vzdělávacího systému zajistit vysokoškolské vzdělávání alespoň na bakalářské úrovni.³⁷

Počáteční vzdělávání - Základní vzdělávání

Základní vzdělávání v České republice je povinné pro každé dítě. V tomto smyslu je tak jedinou vzdělávací etapou, u které je to určeno a dodrženo. Etapa základního vzdělávání by se rozhodně neměla podcenit, protože je to základna pro celoživotní učení naší populace. Proto je kladen

³⁶ ÚIV. *České školství v mezinárodním srovnání. VYBRANÉ UKAZATELE PUBLIKACE OECD EDUCATION AT A GLANCE 2011.* [online]. [cit. 2012-02-19] URL: http://www.msmt.cz/file/17526_1_1/, st. 97

³⁷ Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. *Národní program rozvoje vzdělávání v ČR (Bílá kniha)*. Praha: MŠMT ČR, 2001, st. 46

velký důraz na motivaci žáků k učení a na celkový rozvoj jejich osobnosti. Během období základní školní docházky dochází k adaptaci (pro některé první) do sociálního prostředí vrstevníků. Buduje se nepostradatelný sociální kapitál, který je důležitý pro budoucí život nebo následné vtahy v zaměstnání. Základní vzdělávání je rozděleno do dvou celků – první a druhý stupeň. Každý stupeň má svoje specifické cíle a metody práce s žáky, ale také svoje problémy. Proto je nutné mezi těmito stupni základní školní docházky rozlišovat.³⁸

První stupeň základní školní docházky je pro drtivou většinu jeden z nejnáročnějších přechodů. Děti si musí zvyknout na nový režim učení, soustředit se, zvyknout si na nový pravidelný způsob práce, zvyknout si na nové prostředí a nové lidi. Zde, více než jindy, by měl být kladen důraz na individuální rozvoj a potřeby každého jedince. Tento fakt tvoří základ kvality základního vzdělávání. Pedagogové by měli přihlídnout k individuálnímu tempu jedince a z toho vycházet. Nelze všechny unifikovat. To také napomáhá snížit obavy rodičů z nepřípravenosti jejich potomků na základní školní docházku a tím pádem snížit její odklady. Cílem je vytváření předpokladů pro celoživotní učení, jako je motivace k učení, získávání základních dovedností a návyků, vytvoření si uceleného pohledu na svět, formování životních hodnot a postojů.³⁹

Základní školní docházka se naplňuje završením druhého stupně základní školy nebo první části víceletého gymnázia. V tuto chvíli dochází k první selekci žáků základních škol, kteří musí úspěšně projít přijímacím řízením, pokud chtějí přejít na gymnázium či konzervatoř. Podle číselných údajů uvedených ve Strategii celoživotního učení odchází po ukončení páté třídy základní školy až 9% dětí na gymnázia. V Praze je to dvojnásobek.⁴⁰ Podle sociologů jde o nerovný boj. Selektce dětí není až tak ovlivněná jejich intelektem, jako uvědoměním a postavením rodiny, ze které pocházejí. Cílem druhého stupně je poskytnout žákům kvalitní všeobecné vzdělání, na které mohou svým dalším vzděláním navazovat. Důraz je stejně jako u prvního

³⁸ Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. *Národní program rozvoje vzdělávání v ČR (Bílá kniha)*. Praha: MŠMT ČR, 2001, st. 47

³⁹ Tamtéž, st. 47

⁴⁰ *Strategie celoživotního učení ČR*. Praha: MŠMT ČR, 2007, [online], [cit. 2012-01-20], URL: http://www.msmt.cz/uploads/Strategie_CZU_schvaleno_vladou.pdf, st. 31

stupně kladen na motivaci k učení, rozvoj osobnosti, tvořivého myšlení a mnohé další.⁴¹

Podle Ústavu pro informace ve vzdělávání bylo ve školním roce 2010/2011 v základních školách v České republice celkem 789 486 žáků, z toho bylo 14 109 cizinců žijících na území ČR.

Tabulka 4 Základní školy - počet žáků 2010/2011

Státní občanství		Základní školy	
		celkem	z toho dívky
Celkem		789 486	381 028
Česká republika		775 377	374 206
Cizinci celkem		14 109	6 822
v tom	státy EU 27	3 914	1 932
	z toho Slovensko	2 905	1 448
	ostatní evropské státy	5 418	2 612
	ostatní státy světa, neuvedeno	4 777	2 278

Zdroj: ÚIV. *České školství v mezinárodním srovnání. VYBRANÉ UKAZATELE PUBLIKACE OECD EDUCATION AT A GLANCE 2011.* [online]. [cit. 2012-02-19] URL: <http://www.msmt.cz/file/17526_1_1/>

Ve všech zemích G20 a OECD je míra celkové účasti ve vzdělávání vyšší než 90%. Tento údaj je platný pro osoby ve věku od 5-14 let. Země, které za tímto průměrem trochu zaostávají, jsou Turecko, Polsko nebo Rusko.⁴²

Sekundární vzdělávání – Střední všeobecné a střední odborné vzdělávání

Středoškolské vzdělávání se v České republice uskutečňuje na gymnáziích, středních odborných školách nebo středních odborných učelištích. Tento systém už je poněkud zastaralý vzhledem k požadavkům, které na absolventy středních škol klade nová moderní doba. Podle trendu posledních

⁴¹ Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. *Národní program rozvoje vzdělávání v ČR (Bílá kniha)*. Praha: MŠMT ČR, 2001, st. 48

⁴² ÚIV. *České školství v mezinárodním srovnání. VYBRANÉ UKAZATELE PUBLIKACE OECD EDUCATION AT A GLANCE 2011.* [online]. [cit. 2012-02-19] URL: http://www.msmt.cz/file/17526_1_1/, st. 97

let valná většina studentů po ukončení střední školy se vzděláváním nekončí, proto je potřeba studentům poskytnout základy pro celoživotní učení i pro další uplatnění ve společnosti. Vzhledem k modernizaci tohoto stupně školství se plánuje vypracovat rámcový vzdělávací program, který by měl zajistit následující⁴³:

- Připravit mladé lidi pro celoživotní učení.
- Podporovat zaměstnanost mladých lidí.
- Rozvíjet všeobecný i odborný základ vzdělávání.
- Uplatnit svoje kompetence.

Podle Ústavu pro informace ve vzdělávání bylo ve školním roce 2010/2011 na středních školách v České republice celkem 532 889 žáků, z toho bylo 8 458 cizinců žijících na území ČR.

Tabulka 5 Střední školy, počet žáků 2010/2011

Státní občanství		Střední školy	
		celkem	z toho dívky
Celkem		532 889	262 884
Česká republika		524 431	258 677
Cizinci celkem		8 458	4 207
v tom	státy EU 27	2 061	1 026
	z toho Slovensko	1 540	765
	ostatní evropské státy	3 276	1 674
	ostatní státy světa, neuvedeno	3 121	1 507

Zdroj: ÚIV. *České školství v mezinárodním srovnání. VYBRANÉ UKAZATELE PUBLIKACE OECD EDUCATION AT A GLANCE 2011.* [online]. [cit. 2012-02-19] URL: <http://www.msmt.cz/file/17526_1_1/>

Od druhé poloviny devadesátých let, až do počátku nového století byl zaznamenán nárůst míry účasti ve vzdělávání u osob ve věku 15-19 let (z 74% až na 81%). Doba pro ukončení základní školní docházky byla zkrácena, kvůli osmileté školní docházce. Deváté ročníky nebyly povinné a to se negativně

⁴³ Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. *Národní program rozvoje vzdělávání v ČR (Bílá kniha)*. Praha: MŠMT ČR, 2001, st. 51 - 54

projevilo na míře účasti ve vzdělávání. V roce 2005 se tempo růstu opět zvedlo. V současné době je míra účasti ve vzdělávání osob ve věku 15-19 let téměř 90%.⁴⁴

Terciární vzdělávání

Studijní programy v terciárním vzdělávání by měly studenty připravit na uplatnění a prosazení se na trhu práce. Ideálně tak, aby byli schopni obstát a získat adekvátní zaměstnání. Díky nabytým dovednostem a zkušenostem potom mohou pružně reagovat na požadavky trhu. Studenti terciárního vzdělávání by měli mít během studia možnost aktivně se podílet na tvůrčí práci, která rozvíjí jejich osobnost a motivuje je k další práci.⁴⁵

Tabulka 6 Struktura úrovní vzdělávání a institucionální struktura

<i>Struktura úrovní vzdělání</i>	<i>Institucionální struktura</i>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Pomaturitní odborné studium</i> • <i>Vyšší odborné studium</i> • <i>Bakalářské studium</i> • <i>Magisterské studium</i> • <i>Doktorské studium</i> • <i>Různé další státem uznané typy studia</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Vysoké školy univerzitního typu</i> • <i>Vysoké školy neuniverzitního typu</i> • <i>Vyšší odborné školy</i> • <i>Instituce s pomaturitním odborným studiem</i> • <i>Jiné vzdělávací instituce</i>

Zdroj: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. *Národní program rozvoje vzdělávání v ČR (Bílá kniha)*. Praha: MŠMT ČR, 2001, st. 64

Podle Ústavu pro informace ve vzdělávání bylo ve školním roce 2010/2011 na Vyšších odborných školách v České republice celkem 29 793 studentů, z toho bylo 426 cizinců žijících na území ČR. Na vysokých školách studovalo celkem 396 307 studentů, z toho bylo 37 688 cizinců žijících na území ČR.

⁴⁴ ÚIV. *České školství v mezinárodním srovnání. VYBRANÉ UKAZATELE PUBLIKACE OECD EDUCATION AT A GLANCE 2011*. [online]. [cit. 2012-02-19] URL: http://www.msmt.cz/file/17526_1_1/, st. 98

⁴⁵ Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. *Národní program rozvoje vzdělávání v ČR (Bílá kniha)*. Praha: MŠMT ČR, 2001, st. 64

Tabulka 7 Vyšší odborné a vysoké školy, počet žáků 2010/2011

Státní občanství		VOŠ ²⁾		Vysoké školy ¹⁾	
		celkem	z toho dívky	celkem	z toho dívky
Celkem		29 793	21 455	396 307	221 491
Česká republika		29 367	21 177	358 642	201 754
Cizinci celkem		426	278	37 688	19 750
v tom	státy EU 27	239	154	27 418	14 614
	z toho Slovensko	220	142	24 371	13 276
	ostatní evropské státy	140	102	5 486	3 140
	ostatní státy světa, neuvedeno	47	22	4 786	1 998

1) Studenti vysokých škol ve fyzických osobách.

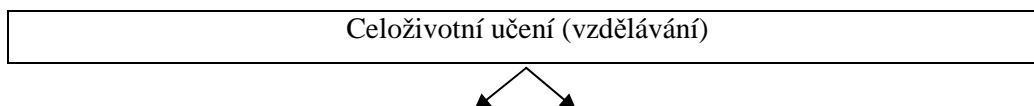
2) Studenti VOŠ a žáci SŠ ve fyzických osobách za jednotlivé školy.

Zdroj: ÚIV. *České školství v mezinárodním srovnání. VYBRANÉ UKAZATELE PUBLIKACE OECD EDUCATION AT A GLANCE 2011.* [online]. [cit. 2012-02-19] URL: <http://www.msmt.cz/file/17526_1_1/>

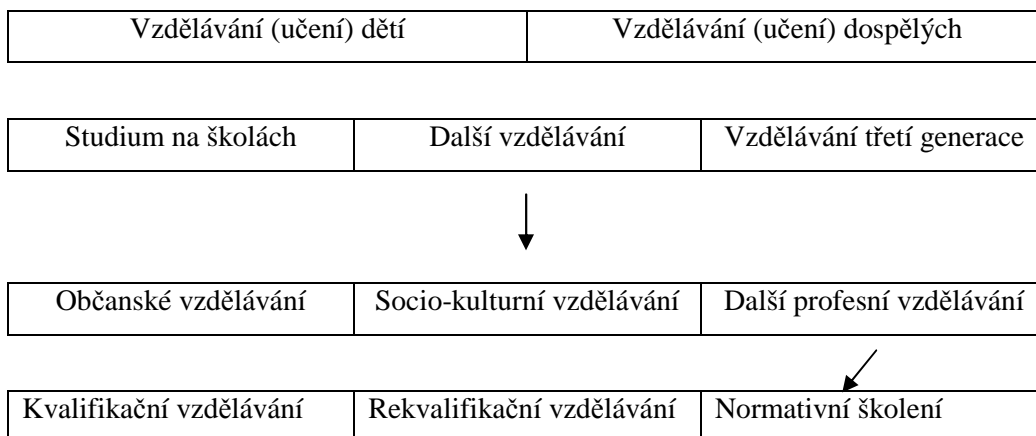
V porovnání s ostatními evropskými zeměmi a jejich mírou účasti ve vzdělávání u osob ve věku od 20-29 let, je Česká republika lehce pod průměrem. V ostatních evropských zemích je průměrná míra účasti ve vzdělávání 26,6%, v České republice je průměrná míra účasti ve vzdělávání pouze 22,5%. Stejně jako u předešlé věkové kategorie, došlo v České republice od druhé poloviny devadesátých let, až do počátku nového století k nárůstu míry účasti ve vzdělávání. Posledních pět let dochází ke stagnaci, až jemnému poklesu.⁴⁶

3.1.4. Vzdělávání dospělých

Postavení vzdělávání dospělých v systému celoživotního učení přibližuje následující schéma:

⁴⁶ ÚIV. *České školství v mezinárodním srovnání. VYBRANÉ UKAZATELE PUBLIKACE OECD EDUCATION AT A GLANCE 2011.* [online]. [cit. 2012-02-19] URL: http://www.msmt.cz/file/17526_1_1/, st. 101

Zdroj: vlastní

Další profesní vzdělávání

Autoři Palán a Langer další profesní vzdělávání vysvětlují jako veškeré vzdělávací aktivity, které jedinec absolvuje po skončení školní docházky během svého pracovního života. Cílem profesního vzdělávání je rozšíření znalostí a dovedností vyžadovaných pro výkon pracovní činnosti. Podstatou je udržování souladu mezi pracovní způsobilostí jedince a nároky na výkon specifické profese od jeho zaměstnavatele. Jednoduše řečeno je to kontinuální proces přizpůsobování kvalifikace pracovní pozici. Další profesní vzdělávání se dále dělí na kvalifikační, rekvalifikační a normativní.⁴⁷

Kvalifikační profesní vzdělávání slouží k prohloubení kvalifikace jedince. Lze si pod tím představit jakékoliv kurzy či jiné vzdělávací aktivity, díky kterým jedinec rozvíjí svou stávající kvalifikaci. Základní formy kvalifikačního profesního vzdělávání:⁴⁸

- Prohlubování kvalifikace – zdokonalování, udržování a prohlubování kvalifikace v souladu s rozsahem práce.
- Zvyšování kvalifikace – zvyšování kvalifikace nad rozsah vykonávané práce. Může se jednat o zájem zaměstnavatele či samotného zaměstnance.
- Zaškolení – Je to jedna z forem kvalifikačního vzdělávání. Cílem je příprava pracovníka na podnikové postupy práce související s pracovní pozicí.

⁴⁷ PALÁN, Zdeněk. LANGER, Tomáš. *Základy andragogiky*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2008, st. 96 - 98

⁴⁸ Tamtéž, st. 96 - 98

- Zaučení – Tento termín se používá převážně pro dělnické profese jako získání nových vědomostí a dovedností potřebných k výkonu dané práce. Zaučení může být také výstupem rekvalifikace nebo podnikového vzdělávání.

Rekvalifikační profesní vzdělávání slouží pro zvýšení kvalifikace z důvodů špatné uplatnitelnosti kvalifikace předchozí. V podstatě je to změna kvalifikace z důvodu nemožnosti uplatnění na trhu práce nebo v důsledku kardinálních osobních změn jako jsou například zdravotní potíže, které nám brání ve výkonu práce předešlé. Základní formy rekvalifikačního profesního vzdělávání jsou následující:⁴⁹

- Specifická rekvalifikace – Tento typ rekvalifikace je často vykonáván pod příslibem nové práce od budoucího zaměstnavatele.
- Nespecifická rekvalifikace – Nejčastějšími účastníky tohoto typu rekvalifikace jsou převážně absolventi středních, vyšších odborných a vysokých škol. Rekvalifikace v tomto případě slouží k podpoře uplatnění na trhu práce.
- Motivační programy – Tento typ programů slouží k prvotnímu rozlišení profesní orientace klienta. Motivační kurzy proto často bývají předstupněm specifickým rekvalifikačním kurzům.
- Poradenské programy – Tento program je určen specifické skupině klientů. Jsou to ti klienti, kteří jsou nějakým způsobem pracovní znevýhodnění – se zdravotními problémy, ženy po mateřské dovolené, osoby nad 50 let a podobně. Účelem těchto kurzů je získání sebedůvěry a dodání motivace pro návrat těchto osob zpět na trh práce.

Občanské vzdělávání

Občanské vzdělávání se zaměřuje na formování vědomí práv a povinností každého jedince, které se následně promítá v jeho občanském,

⁴⁹ PALÁN, Zdeněk. LANGER, Tomáš. *Základy andragogiky*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2008, st. 96 - 98

rodinném, politickém a společenském životě. Zahrnuje vzdělávání ve veřejných otázkách, zejména oblast vzdělávání k právnímu vědomí. Občanské vzdělávání má nejen pasivní, ale i aktivní formy – aktivní občanství. Aktivní občanství je zájem o dění se kolem sebe. Tento typ vzdělávání by měl být podporován zejména ze strany státu.⁵⁰

Zájmové vzdělávání

Zájmové vzdělávání vytváří předpoklady pro kultivaci osobnosti, základním prvkem jsou zájmy jedince. Tím, že se lidé ve svém volném čase realizují, dotvářejí a kultivují tím svoji osobnost. Zájmovému vzdělávání se v dnešní době věnuje i velké množství podniků v rámci podnikového vzdělávání. Majitelé firem a personalisté si dobře uvědomují, že kultivace vede ke zkvalitnění lidských zdrojů ve společnosti.⁵¹

Mezi základní charakteristiky zájmového vzdělávání podle Palána patří:

- Zájem
- Volný čas
- Dobrovolnost
- Uspokojení potřeb
- Otevřenost
- Svoboda výběru
- Aktivita
- Pestrost obsahu

Zájmové vzdělávání může mít formu sebevzdělávání, neformálního vzdělávání zajištěného prostřednictvím volnočasových kurzů nebo formálního vzdělávání. Tomu odpovídají například univerzity třetího věku jako zájmové vzdělávání pro seniory.⁵²

Mezi hlavní funkce zájmového vzdělávání podle Palána patří:

- Světonázorová
- Všeobecně vzdělávací

⁵⁰ PALÁN, Zdeněk. LANGER, Tomáš. *Základy andragogiky*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2008, st. 98 - 99

⁵¹ Tamtéž, st. 99 - 100

⁵² Tamtéž, st. 99 - 100

- Sociálně adaptační
- Kompenzační
- Popularizační
- Inovační
- Relaxační a regenerační

3.2. Evropské vzdělávací programy celoživotního učení

Program celoživotního učení (známý pod zkratkou LLP – *Lifelong Learning Programme*) s funkčním obdobím od 1. 1. 2007 do 31. 12. 2013 byl zaveden rozhodnutím Evropského parlamentu a Rady č. 1720/2006/ES dne 15. 11. 2006. V platnost vešel dne 14. 12. 2006.⁵³

Obecným cílem výše zmíněného programu je obohatit pomocí celoživotního učení evropskou společnost. Díky celoživotnímu učení mohou jednotlivci přispívat k obecnému blahu celé společnosti, hospodářskému rozvoji, příznivé sociální soudržnosti a zajistit tak vyspělou společnost pro budoucí generace.⁵⁴

Program celoživotního učení nabízí mnohé příležitosti pro organizace, zaměstnance, studenty a další jednotlivce zapojené do vzdělávání a odborné přípravy ke vzájemné spolupráci a mobilitě v rámci zemí zapojených do tohoto projektu. Hlavní bod spolupráce spočívá ve výměně a rozšíření zkušeností a nabytí nových vědomostí.⁵⁵

Hlavní cílové skupiny programu celoživotního učení uvedené ve Zprávě o účasti České republiky v programu celoživotního učení 2007 – 2009 jsou: Děti, žáci, studenti; Učitelé a školitelé; Osoby na trhu práce; Instituce, které poskytují možnost vzdělávání v souvislosti s programem celoživotního učení; Instituce poskytující poradenské a informační služby, související

⁵³ NAEP. *Úřední věstník. ROZHODNUTÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY č 1720/2006/ES.* [online]. [cit. 2012-03-03] URL: http://www.naep.cz/project-data/Rozhodnuti_LLP_c1720-2006-ES.pdf, st. 1

⁵⁴ MŠMT. *Zpráva o účasti České republiky v Programu celoživotního učení 2007 – 2009.* 22. Června 2010. [online]. [cit. 2012-03-03] URL: <http://www.et2020.cz/dokumenty/1285849162.pdf>, st. 4

⁵⁵ Lifelong Learning Programme. *Welcome to the Lifelong Learning Programme.* [online]. [cit. 2012-03-03] URL: <http://www.lifelonglearningprogramme.org.uk/>

s celoživotním učením; Výzkumná střediska zabývající se celoživotním učením; Neziskové organizace, nevládní organizace.⁵⁶

Program celoživotního učení se skládá ze čtyř základních odvětvových (sektorových) programů jako je Comenius (zaměřen na školní vzdělávání), Erasmus (zaměřen na vysokoškolské vzdělávání), Leonardo da Vinci (zaměřen na odborné vzdělávání) a Grundtvig (zaměřen na vzdělávání dospělých). Dále je doplněn o Průřezový program a program Jean Monet.⁵⁷

Tabulka 8 Programy celoživotního učení

Čtyři odvětvové programy			
Comenius Zaměřený na předškolní a školní vzdělávání až do úrovně ukončení středního vzdělávání	Erasmus Zaměřený na vysokoškolské vzdělávání a odborné vzdělávání na vysokoškolské úrovni	Leonardo da Vinci Zaměřený na odborné vzdělávání a odbornou přípravu	Grundtvig Zaměřený na vzdělávání dospělých a celoživotní učení
<p>Průřezový program se skládá ze čtyř hlavních činností:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Spolupráce a inovace politik - Podpora studia jazyků - Informační a komunikační technologie - Šíření a využívání výsledků v oblasti celoživotního učení 			
Jean Monet zahrnuje akce pro Jean Monet a provozní granty pro evropské instituce			

Zdroj: NAEP. *Program celoživotního učení*. [online], [cit. 2012-03-03], URL: http://www.naep.cz/index.php?a=view-projectfolder&project_folder_id=17&

Rozpočet programu na celé funkční období, to je sedm let, činí 6,97 mld. EUR. V roce 2012 jsou do programu celoživotního učení zapojeny všechny země EU (27 členských států), země Evropského sdružení volného

⁵⁶ MŠMT. *Zpráva o účasti České republiky v Programu celoživotního učení 2007 – 2009*. 22. Června 2010. [online]. [cit. 2012-03-03] URL: <http://www.et2020.cz/dokumenty/1285849162.pdf>, st. 4

⁵⁷ E-learning Europa. *Lifelong learning programme 2007 – 2013*. [online]. [cit. 2012-03-03] URL: <http://www.elearningeuropa.info/cs/programme/lifelong-learning-programme-2007-2013>

obchodu (Norsko, island, Lichtenštejnsko a Švýcarsko). O účast v programu se uchází také Turecko a Chorvatsko.⁵⁸

Program celoživotního učení nabízí mnohé příležitosti pro organizace, zaměstnance, studenty a další jednotlivce zapojené do vzdělávání a odborné přípravy ke vzájemné spolupráci a mobilitě v rámci zemí zapojených do tohoto projektu. Hlavní bod spolupráce spočívá ve výměně a rozšíření zkušeností a nabytí nových vědomostí.⁵⁹

Z hlediska financování z Evropských fondů v oblasti odborného vzdělávání a přípravy je program celoživotního učení takzvanou vlajkovou lodí. Tento program umožňuje jednotlivcům možnost vzdělávání v evropském měřítku ve všech fázích jejich života. Program celoživotního učení zastřešuje a sjednocuje různé vzdělávací aktivity.⁶⁰

Program celoživotního učení se zaměřuje převážně na podporu mobility. Na mobilitu osob je zaměřeno více jak 90 % veškerých aktivit. Podle údajů, které se uvádí ve Zprávě o účasti České republiky v programu celoživotního učení 2007 – 2009, se v roce 2009 zúčastnilo programu Comenius přes 9000 českých škol, programu Erasmus téměř 5500 studentů a přes 2000 učitelů, a programu Leonardo da Vinci více než 7000 osob. Nejfrekventovanější zemí výjezdu bylo Německo, následovala Velká Británie.⁶¹

Program celoživotního učení vyvíjí dvě hlavní aktivity a to centralizované a decentralizované. Centralizované aktivity zaštiťuje Evropská komise pomocí Výkonné agentury pro vzdělání, audiovizí a kulturu. Decentralizované aktivity jsou zajišťovány na národní úrovni, národními

⁵⁸ NAEP. *Program celoživotního učení*. [online], [cit. 2012-02-17], URL: http://www.naep.cz/index.php?a=view-projectfolder&project_folder_id=17&

⁵⁹ Lifelong Learning Programme. *Welcome to the Lifelong Learning Programme*. [online]. [cit. 2012-03-03] URL: <http://www.lifelonglearningprogramme.org.uk/>

⁶⁰ Education, Audiovisual&Culture executive agency. *About lifelong learning programme*. [online]. [cit. 2012-03-03] URL: http://eacea.ec.europa.eu/llp/about_llp/about_llp_en.php

⁶¹ ET 2020 Education&Training. *Zpráva o účasti České republiky v programu celoživotního učení*. [online]. [cit. 2012-03-04] URL: <http://www.et2020.cz/eu-temata-clanek-detail.php?idc=5>

agenturami, které určí příslušné ministerstvo.⁶² V České republice je to Národní agentura pro evropské vzdělávací programy (NAEP).

Národní agentura pro evropské vzdělávací programy funguje jako součást domu zahraničních služeb MŠMT a jejím úkolem je kontrola a realizace vzdělávacích programů v rámci celoživotního učení. Je v roli prostředníka v poskytování finanční podpory z EU. Její vznik je v souladu s novou generací programů celoživotního učení 2007 – 2013. V dnešní době funguje místo Národních agentur programu Socrates a Leonardo da Vinci. Jejím primárním cílem je poskytovat ucelený přehled o vzdělávacích programech EU široké veřejnosti pomocí informačních a konzultačních služeb, seminářů, konferencí, osobních schůzek a v neposlední řadě vydáváním informačních materiálů.⁶³ Národní agentura pro evropské vzdělávací programy je zodpovědná za plynulou realizaci vzdělávacích programů a opatření finančních prostředků EU. Úkoly a kompetence národních agentur jsou shrnuty v Rozhodnutí Komise K (2007) 1807 ze dne 26. Dubna 2007.⁶⁴

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) je jednatelem programu celoživotního učení. Rozhodnutím ministryně č. 11 ze dne 25. června 2006 bylo rozhodnuto, že se o program celoživotního učení se v současné době stará odbor pro Evropské záležitosti. MŠMT je zodpovědné za souvislé fungování této skladby.⁶⁵

3.2.1. Leonardo da Vinci

Jedním z odvětvových programů v rámci programu celoživotního učení je program Leonardo da Vinci. Tento program je soustředěn na vzdělávací a výukové potřeby všech jednotlivců, kteří jsou zapojeni do odborné přípravy a

⁶² MŠMT. *Zpráva o účasti České republiky v Programu celoživotního učení 2007 – 2009*. 22. Června 2010. [online]. [cit. 2012-03-03] URL: <http://www.et2020.cz/dokumenty/1285849162.pdf>, st. 5

⁶³ NAEP. *O NAEP*. [online]. [cit. 2012-03-04] URL: http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=325&

⁶⁴ MŠMT. 22. června 2010. [online]. [cit. 2012-03-03] URL: <http://www.et2020.cz/dokumenty/1285849162.pdf>, st. 5

⁶⁵ MŠMT. *Programy celoživotního učení*. [online]. [cit. 2012-03-04] URL: <http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/programy-eu>

odborného vzdělávání a nejsou studenty vysoké školy. Program Leonardo da Vinci není zaměřen na vzdělávací a výukové potřeby vysokoškoláků.⁶⁶

Program Leonardo da Vinci celkově příznivě ovlivňuje a přispívá ke zvýšení kvality a povědomosti o odborném vzdělávání a přípravě. Díky mezinárodní spolupráci dochází k posilování mezinárodních vztahů mezi účastnickými zeměmi projektu. Jednotlivcům zase pomáhá v uznávání kompetencí a kvalifikací získaných mezinárodní výměnou.⁶⁷

Hlavní cíle programu se dělí do dvou skupin na specifické a operativní. Operativní cíle jsou převážně zaměřeny na podporu jazykových dovedností a snadnější uznávání kompetencí po skončení programu (hlavně těch kompetencí, které byly nabyty v průběhu neformálního a informálního učení). Dalším operativním cílem programu je podpořit pracovní mobilitu v rámci Evropské Unie (přesněji řečeno v rámci zemí zapojených do projektu), tak aby došlo k masivnějšímu nárůstu zahraničních stáží. S tím také souvisí obecné zlepšení vztahů a vzájemné spolupráce mezi institucemi, které možnost stáže nabízejí. Specifické cíle programu jsou obecnějšího charakteru a jedná se zejména o posílení atraktivnosti odborného vzdělávání a podporu účastníkům programu v získávání nových dovedností a zkušeností. Tím se zároveň podporuje jejich účast na evropském trhu práce.⁶⁸

Program Leonardo da Vinci není určen pro fyzické osoby. Žadatel musí mít vždy a bezpodmínečně status právnické osoby. Status právnické osoby nutný k podání žádosti o grant mohou mít různé vzdělávací organizace a instituce, sdružení, podniky, sociální partneři, obchodní komory, odborové organizace, konzultační a poradenské firmy, výzkumná střediska, neziskové organizace, nevládní organizace či vysokoškolské instituce.⁶⁹

Program Leonardo da Vinci nabízí dvě hlavní aktivity, které jsou financovány prostřednictvím Evropské komise a to jsou centralizované aktivity a decentralizované aktivity. Hlavním rozdílem mezi těmito dvěma aktivitami je, jaká instituce je administruje. Decentralizované aktivity jsou zajišťovány

⁶⁶ NAEP. *O programu Leonardo da Vinci*. [online]. [cit. 2012-03-04] URL: http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=62&

⁶⁷ Tamtéž

⁶⁸ Tamtéž

⁶⁹ Tamtéž

Národní agenturou v České republice a centralizované aktivity zajišťuje Výkonná agentura přímo v Bruselu. Centralizované aktivity se dále dělí na multilaterální projekty, tematické sítě a doprovodné aktivity. Decentralizované projekty se dělí na projekty mobility, projekty partnerství a multilaterální projekty.⁷⁰

Národní agentura má v České republice možnost (stejně jako každá jiná národní agentura v ostatních zemích) upřednostnit některé žádosti o grant přidáním dodatečných bodů za splnění národních priorit. Předkladatel žádosti tak může získat k dobru až 15 bodů, což v některých situacích může být rozhodujícím faktorem. Smyslem národních priorit je podat pomocnou ruku předkladatelům nováčkům. Pokud totiž jejich žádost bude v souladu s národními prioritami, budou za to příslušně ohodnoceni. Národní priority jsou stanoveny na evropské úrovni a jsou každoročně aktualizovány podle průzkumu dat z minulých let. Se snahou podpořit oblasti, které byly v letech minulých opomíjené.⁷¹

Národní priority jsou každoročně stanoveny i pro program Leonardo da Vinci. V rámci podpory nováčků v pozicích předkladatelů se Národní agentura v roce 2008 snažila podpořit předkladatele z malých a středních společností. V dalším roce byly národní prioritou technicky zaměřené obory. V odevzdaných žádostech se tak připisovaly body u žádostí, kde se objevily technické obory jako strojírenství, elektrotechnika, stavebnictví, logistika či doprava.⁷²

Národní priority pro jednotlivé roky v programu Leonardo da Vinci:

2008 – Podpora předkladatelů nováčků – bez předchozí zkušenosti.

2009 – Podpora předkladatelů zaměřených na počáteční a odborné vzdělávání v technických oborech.

⁷⁰ NAEP. *O programu Leonardo da Vinci*. [online]. [cit. 2012-03-04] URL: http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=62&

⁷¹ MŠMT. *Zpráva o účasti České republiky v Programu celoživotního učení 2007 – 2009*. 22. Června 2010. [online]. [cit. 2012-03-03] URL: <http://www.et2020.cz/dokumenty/1285849162.pdf>, st. 46

⁷² MŠMT. *Zpráva o účasti České republiky v Programu celoživotního učení 2007 – 2009*. 22. Června 2010. [online]. [cit. 2012-03-03] URL: <http://www.et2020.cz/dokumenty/1285849162.pdf>, st. 47

2010 - Podpora předkladatelů nováčků – bez předchozí zkušenosti. Projekty vypracované od žadatelů se sídlem v regionu Jihozápad. Další body navíc byly pro stáže zaměřené na absolventy středních a středních odborných škol a nezaměstnané v evidenci úřadu práce.⁷³

2011 - Podpora předkladatelů nováčků – bez předchozí zkušenosti. Podpora předkladatelů zaměřených na počáteční a odborné vzdělávání v oblasti sociální péče.⁷⁴

2012 - Podpora předkladatelů nováčků – bez předchozí zkušenosti. Projekty vypracované od žadatelů se sídlem v kraji Karlovarském, Jihočeském nebo Olomouckém. Podpora předkladatelů zaměřených na počáteční a odborné vzdělávání v oblasti zemědělství, lesnictví a rybářství.⁷⁵

Decentralizované aktivity

Projekty mobility bezpochyby patří pod decentralizované aktivity zaštiťované ze strany Národní agentury. Díky tomuto projektu mohou účastníci projektu vycestovat do zahraničí a získat tak cenné profesní zkušenosti v zahraničním prostředí. Tato zahraniční zkušenost se také pozitivně odráží na jazykových schopnostech. Možnost účasti v programu podle typu účastníka je rozdělena do třech skupin IVT, PLM a VETPRO. IVT jsou osoby v počátečním vzdělávání, PLM jsou osoby na trhu práce a VETPRO jsou pracovníci v odborném vzdělávání. Skupina IVT a PLM neboli osoby v počátečním vzdělávání jako jsou studenti středních a vyšších odborných škol, absolventi či nezaměstnaní lidé se mohou zúčastnit odborných stáží, které jsou realizovány v předem určeném časovém horizontu od 2-26 týdnů pro skupinu PLM a od 2-39 týdnů pro skupinu IVT. Mobility VETPRO jsou určeny pro soukromé i státní pracovníky jako jsou podnikatelé, HR manažeři, lektori, učitelé nebo pracovníci se specializací na vzdělávání. Odborné stáže jsou také realizovány v předem určeném časovém horizontu od 2-6 týdnů. Všechny výše

⁷³ NAEP. *Program Leonardo da Vinci – přihláška mobility*. [online]. [cit. 2012-03-20] URL: http://www.naep.cz/index.php?a=viewprojectfolder&project_folder_id=157&view_type_code=document&general_file_id=4981&

⁷⁴ NAEP. *Národní priority pro udělování grantů 2011*. [online]. [cit. 2012-03-20] URL: <http://www.naep.cz/image/content-management/NarodniPriority.pdf>

⁷⁵ NAEP. *Národní priority pro udělování grantů 2012*. [online]. [cit. 2012-03-20] URL: http://www.naep.cz/image/contentmanagement/Narodni%20priority%202012_LdV_CZ_FINAL%20.pdf

zmíněné projekty musí být realizovány alespoň mezi dvěma partnery, z toho alespoň jeden partner musí pocházet z některé z členských zemí Evropské Unie. Více o projektu mobility bude zmíněno v praktické části této práce.⁷⁶

Multilaterální projekty neboli přenos inovací. Tento typ projektu bývá většinou rozsáhlý a v rámci odborného vzdělávání a přípravy se zaměřuje na přenos inovací. V podstatě se jedná o uplatnění nových postupů a jejich uvedení v rámci inovace nadcházejících projektů. Tento projekt je realizován jak na regionální tak i na národní úrovni. K tomu, aby vznikla spolupráce na tomto projektu, se musí spojit minimálně tři partneři. Podobně jako u předchozího projektu musí mít alespoň jeden z nich občanství v jedné ze zemí Evropské unie. Partneři dále musí splňovat podmínku působení v oblasti odborného vzdělávání a přípravy. Projekt je následně finančně podporován do maximální délky dvou let.⁷⁷

Posledním projektem v rámci decentralizovaných aktivit je projekt partnerství. Podobně jako u multilaterálního projektu se i u projektu partnerství musí sejit minimálně tři partneři, kteří jsou angažováni v oblasti odborného vzdělávání a přípravy. Dalším podobenstvím je, že projekt musí být v maximální délce dva týdny. Projekt partnerství je zaměřen na vzájemnou spolupráci a rozvoj další spolupráce minimálně třech partnerů v oblasti odborného vzdělávání a přípravy.⁷⁸

Tabulka 9 Výsledky výzvy 2011

Výsledky výzvy 2011			
	Mobility	Partnerství	Přenos inovací
Předložené žádosti	243	103	14
Financováno	162	34	6

Zdroj: *Program Leonardo da Vinci. Kompendium projektů 2011*. Dům zahraničních služeb 2011, st. 4

⁷⁶ *Program Leonardo da Vinci. Kompendium projektů 2011*. Dům zahraničních služeb 2011, st. 5

⁷⁷ *Program Leonardo da Vinci. Kompendium projektů 2011*. Dům zahraničních služeb 2011, st. 5

⁷⁸ *Program Leonardo da Vinci. Kompendium projektů 2011*. Dům zahraničních služeb 2011, st. 5

Z tabulky je zřejmé, že největší úmrtnost v počtu předložených žádostí oproti financovaným žádostem, bylo v projektu partnerství. Nejlépe se jeví projekt mobility, ve kterém bylo procentuelně uznáno nejvíce žádostí. Z regionálního pohledu na projekt mobility, uvedeném v kompendiu programu Leonardo da Vinci pro rok 2011 bylo nejvíce žádostí předloženo v hlavním městě Praha (43 žádostí, z toho 30 bylo financováno), Moravskoslezském kraji (42 žádostí, z toho 26 bylo financováno) a na třetím místě se podle počtu předložených žádostí umístil kraj Zlínský (24 žádostí, z toho 15 financováno). Z regionálního pohledu na projekt partnerství se pořadí krajů lehce změnilo. Nejvíce žádostí bylo předloženo v hlavním městě Praha (33 žádostí, z toho 13 bylo financováno) a v Moravskoslezském kraji (18 žádostí, z toho 5 bylo financováno). V Jihomoravském, Středočeském a Libereckém kraji bylo předloženo 8 žádostí. Z toho bylo postoupeno k financování dvě žádosti v kraji Jihomoravském, čtyři žádosti v kraji Libereckém a dvě žádosti v kraji Středočeském. Z regionálního pohledu na multilaterální projekt přenos inovací bylo ve srovnání s předcházejícími dvěma projekty odevzdáno nejméně vyplněných žádostí. Kraj s největším počtem předložených žádostí byl opět hlavní město Praha (6 žádostí, z toho 2 byly financovány), dále Královehradecký kraj (3 žádosti, z toho 2 financované), Jihomoravský, Moravskoslezský, Olomoucký, Vysočina a Zlínský měli po jedné odevzdané žádosti. Z toho úspěšně financovaná žádost byla jen v Jihomoravském a Zlínském kraji.⁷⁹

Drtivá většina předkladatelů žádosti v projektu mobility byly školské instituce - střední školy a střední odborná učeliště. Multilaterálního projektu a přenosu inovací se zúčastnili i soukromé organizace zapojené do odborného vzdělávání a přípravy.

Od roku 2007 počet podaných žádostí v programu Leonardo da Vinci stále stoupá (viz tabulka 10 uvedená níže). Tento fakt je odrazem větší informovanosti o programech celoživotního učení díky propagaci Národní agentury pro Evropské vzdělávací programy, ale také narůstajícím zkušenostem ze strany žádajících. Někteří předkladatelé žádostí mají již

⁷⁹ Program Leonardo da Vinci. Kompendium projektů 2011. Dům zahraničních služeb 2011, st. 5

několikaleté zkušenosti. Malý propad v počtu žádostí u všech projektů je jen v roce 2009.

Tabulka 10 Výsledky výzev 2008 - 2011

Výsledky výzev 2008 - 2011						
	Mobility		Partnerství		Přenos inovací	
	Předložené žádosti/ Financováno		Předložené žádosti /Financováno		Předložené žádosti/Financováno	
2008	204	120	81	14	25	7
2009	175	141	70	27	18	5
2010	206	147	94	30	12	6
2011	243	162	103	34	14	6

Zdroj: Vlastní

Centralizované aktivity⁸⁰

Mezi aktivity centralizované, zaštiťované ze strany Výkonné agentury v Bruselu, patří tři základní projekty – Multilaterální projekty, Multilaterální sítě a Doprovodné projekty.

Výstupem multilaterálních projektů jsou nově vyvinuté a jedinečné inovační obsahy a metody zaměřené na oblast počátečního vzdělávání a přípravy.

Multilaterální sítě doplňují předchozí multilaterální projekt v tom, že hlavním smyslem je rozšíření nových inovačních obsahů a metod. O efektivní rozšíření se stará tým odborníků.

Posledním projektem v rámci centralizovaných aktivit jsou doprovodné aktivity. Jako jednotlivé části doprovodných aktivit jsou brány komunikační aktivity a monitoring projektů. Všechny tyto aktivity vedou k podpoře průhlednosti výsledků projektu.

⁸⁰ Program Leonardo da Vinci. Kompendium projektů 2011. Dům zahraničních služeb 2011, st. 5

Tabulka 11 Leonardo da Vinci: počty účastníků podle jednotlivých let výzvy a aktivit

Aktivita	2007	2008	2009	Celkem
Mobility – osoby v počátečním odborném vzdělávání	2219	1962	1172	5353
Mobility – osoby na trhu práce	164	78	60	302
Mobility – pracovníci v odborném vzdělávání a přípravě	514	453	112	1079
Projekty partnerství	0	188	368	556
Celkem	4904	4689	3721	7290

Zdroj: MŠMT. *Zpráva o účasti České republiky v Programu celoživotního učení 2007 – 2009*. 22. června 2010. [online]. [cit. 2012-03-04] URL: <http://www.et2020.cz/dokumenty/1285849162.pdf>, st. 28

Z tabulky je zřejmé, že nejvíce účastníků vyjelo v roce 2007 v rámci projektu mobility osob v počátečním a odborném vzdělávání. Další roky se počet vyjíždějících v rámci této skupiny snižoval. Největší účast byla v roce 2007 i u projektů mobility osob na trhu práce a pracovníků v odborném vzdělávání a přípravě. V dalších letech se taktéž projevila klesající tendence. Zvyšující se tendence počtu účastníků byla jen u Projektu Partnerství. Údaje za roky 2010 a 2011 zatím nejsou k dispozici.

Tabulka 12 Leonardo da Vinci: počty účastníků podle regionu účastníka (Projekty mobility a Projekty partnerství)

Rok/Aktivita	Severozápad	Severových	Jihovýchod	Moravskoslezsko	Střední Morava	Praha	Střední Čechy	Jihozápad	Celkem
2007 Mobility	456	391	417	282	385	289	263	146	2629
2008 Mobility	332	373	403	434	243	183	184	114	2266
2009 Mobility	225	191	119	208	189	110	124	59	1225
2008 Partnerství	72	4	16	44	40	12	0	0	188
2009 Partnerství	0	96	52	60	44	92	0	24	368

Celkem	1085	1055	1007	1028	901	686	571	343	6676
--------	------	------	------	------	-----	-----	-----	-----	------

Zdroj: MŠMT. *Zpráva o účasti České republiky v Programu celoživotního učení 2007 – 2009*. 22. června 2010. [online]. [cit. 2012-03-04] URL: <http://www.et2020.cz/dokumenty/1285849162.pdf>, st. 29

V rámci projektů Mobility vycestovalo v roce 2007 a 2008 nejvíce účastníků v regionech Severozápad a Moravskoslezský. V roce 2009 byl ve všech regionech znatelný pokles celkové účasti. Opačně je tomu u programu partnerství, kde je roční tendence účasti stoupající. Údaje pro roky 2010 a 2011 zatím také nejsou k dispozici.

Tabulka 13 Leonardo da Vinci: nejoblíbenější cílové země (Projekty mobility)

Rok	Počet účastníků		
	2007	2008	2009
Německo	877	888	439
Slovenská republika	351	182	204
Itálie	207	216	137
Španělsko	175	166	52
Rakousko	161	0	51
Velká Británie	158	124	79

Zdroj: MŠMT. *Zpráva o účasti České republiky v Programu celoživotního učení 2007 – 2009*. 22. června 2010. [online]. [cit. 2012-03-04] URL: <http://www.et2020.cz/dokumenty/1285849162.pdf>, st. 32

Jak vyplývá z výše uvedených dat, nejvíce oblíbenou cílovou zemí bylo jednoznačně Německo a to po všechny po sobě jdoucí roky. Na druhé a třetí příčce je Slovenská republika a Itálie. Pokud přihlídneme k roční kolísavé tendenci mezi těmito dvěma zeměmi, jsou data dost podobná. Velká Británie se překvapivě umístila v počtu vyjíždějících účastníků na místě posledním. Ještě za Španělskem a Rakouskem.

V praktické části diplomové práce bude program Leonardo da Vinci představen na příkladu úspěšně realizovaného projektu jedné ziskové společnosti na základě výzvy 2010 pro funkční období 2010/2011.

3.2.2. Comenius

Dalším z odvětvových programů v rámci programu celoživotního učení je program Comenius. Tento program se koncentruje na školní vzdělávání. Školním vzděláváním se v tomto případě počítá vzdělávání od mateřských škol až po školy střední.⁸¹ Do programu se mimo žáčků, žáků a studentů mohou zapojit také pedagogičtí pracovníci na školách pracující, učitelé, profesori; asociace, neziskové a nevládní organizace zapojené do školního vzdělávání; osoby, které organizují a poskytují vzdělávání na regionální nebo místní úrovni; výzkumná centra nebo také vysoké školy, na kterých se vzdělávají učitelé.⁸²

Hlavním cílem programu Comenius je posilovat komunikaci mezi skupinou mladých lidí a také jejich pedagogů. S důrazem na kvalitní rozvoj znalostí a dovedností současné mladé generace. To vše díky programu Comenius probíhá na evropské úrovni, čímž se posiluje sbližování evropských kultur. Účastníci programu mají možnost pracovat na zlepšení svých jazykových dovedností a na celkovém osobnostním rozvoji, důležitém pro budoucí pracovní uplatnění.⁸³

Součástí programu Comenius jsou v současné době všechny členské státy Evropské Unie, dále také Norsko, Island, Lichtenštejnsko, Švýcarsko a kandidátské země Turecko a Chorvatsko.⁸⁴

Hlavní aktivity programu Comenius jsou podobně jako u programu Leonardo da Vinci decentralizované a centralizované. Decentralizované aktivity jsou opět zajišťovány Národní agenturou pro Evropské vzdělávací programy nebo Domem pro zahraniční služby se sídlem v České republice. Aktivity centralizované jsou zajišťovány Výkonnou agenturou v Bruselu (Education, Audiovisual and Culture Executive Agency).⁸⁵

⁸¹ *Comenius v České republice 2009 – 2010*. Dům zahraničních služeb. 2010, st. 5

⁸² NAEP. *O programu Comenius*. [online]. [cit. 2012-03-20] URL: http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=19&

⁸³ *Comenius v České republice 2009 – 2010*. Dům zahraničních služeb. 2010, st. 5

⁸⁴ NAEP. *O programu Comenius*. [online]. [cit. 2012-03-20] URL: http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=19&

⁸⁵ *Comenius v České republice 2009 – 2010*. Dům zahraničních služeb. 2010, st. 5

Decentralizované aktivity

Decentralizované aktivity zajišťované ze strany Národní agentury pro Evropské vzdělávací programy jsou Projekty Partnerství a Individuální mobility.

Projekty partnerství se rozdělují na Partnerství škol, které je bilaterální a multilaterální a Partnerství Comenius Regio. Partnerství škol (bilaterální a multilaterální) je zaměřené na rozvoj vzájemné spolupráce žáků a učitelů na evropské úrovni. Hlavním posláním je jazyková osvěta a rozvoj osobnosti jednotlivých účastníků. Program partnerství Comenius Regio nabízí finanční podporu při mezinárodní spolupráci na regionální úrovni. Posláním programu je zlepšení vzdělávacích příležitostí v oblasti školního vzdělávání.⁸⁶

Individuální projekty se rozdělují na Individuální mobilitu žáků, Asistentské pobyty, Další vzdělávání pedagogických pracovníků a Přípravné návštěvy. Díky individuální mobilitě mohou žáci vycestovat do zahraničí a studovat na partnerské škole (která je také zapojena do projektu) v délce od tří do deseti měsíců. Asistentský pobyt je obdoba předchozího programu s výjimkou, že platí pouze pro učitele. Další vzdělávání pedagogických pracovníků umožňuje pedagogickým pracovníkům aktivně se zapojit do vzdělávacích aktivit ve formě různých kurzů a konferencí s cílem práce na rozvoji vlastní osobnosti. Dalším a posledním programem v rámci individuálních projektů jsou Přípravné návštěvy. Tento program slouží k upevnění vzájemných vztahů mezi partnerskými organizacemi a navázání vzájemné, dlouhodobé spolupráce.⁸⁷

Centralizované aktivity

Mezi decentralizované projekty programu Comenius, které jsou zajišťovány ze strany Výkonné agentury v Bruselu, patří Multilaterální projekty a Tematické sítě.

⁸⁶ Pečeť kvality Comenius. Dům zahraničních služeb. 2011, st. 2 - 3

⁸⁷ Pečeť kvality Comenius. Dům zahraničních služeb. 2011, st. 3

3.2.3. Erasmus

Program Erasmus je pro širokou veřejnost nejznámějším programem v rámci celé nabídky programů celoživotního učení. Díky programu Erasmus může ročně vycestovat mnoho studentů do zahraničí v podobě odborných stáží a studijních pobytů. Vycestovat mohou nejen studenti, ale také učitelé a ostatní pedagogičtí pracovníci. Do programu je v současné chvíli zapojeno až 30 účastnických zemí a více jak 90% všech evropských univerzit.⁸⁸

Zahraniční zkušenost je pro studenty velmi prospěšná i z hlediska rozvoje osobnosti a zlepšení jazykových dovedností a s tím paralelně i rozvoji mezinárodní spolupráce, což je hlavním cílem programu. Studenti mají příležitost v zahraničí nejen studovat, ale mnohdy také pracovat. Poznají také tamější kulturu a sociální prostředí.⁸⁹

Decentralizované aktivity

Decentralizované aktivity jsou jako u ostatních projektů zajišťovány ze strany Národní agentury. Mezi tyto aktivity patří Mobility studentů na studijní pobyty (SMS), Mobilita studentů na pracovní stáže (SMP), Mobilita zaměstnanců na výukové pobyty (STA), Mobilita zaměstnanců na školení (STT), Organizace mobilit (OM), Intenzivní programy (IP) a Intenzivní jazykové kurzy (EILC). V průměru jsou tyto programy dotovány pobytem od pěti výukových hodin až do dvanácti měsíců. Granty jsou určeny jak pro studenty, učitele, tak pro ostatní pedagogické pracovníky.⁹⁰

Mobilita studentů na studijní pobyty (SMS) je projekt v délce trvání od tří do dvanácti měsíců a zahrnuje studium na vysoké škole v zahraničí. Mobilita studentů na pracovní stáže (SMP) je projekt v délce trvání od tří do dvanácti měsíců a zahrnuje zahraniční pracovní zkušenost. Mobilita zaměstnanců na výukové pobyty (STA) je projekt v délce trvání pěti výukových hodin až šest týdnů a zahrnuje pracovní zahraniční zkušenost – výuka na škole v zahraničí. Mobilita zaměstnanců na školení (STT) je projekt

⁸⁸ HECLOVÁ, Olga. PÁVKOVÁ, Jana. *Erasmus očima studentů 2. Pracovní stáže*. Praha: Dům zahraničních služeb, 2011, st. 2

⁸⁹ Tamtéž

⁹⁰ NAEP. *Erasmus – Aktivity*. [online]. [cit. 2012-03-20] URL: http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=37&

v délce trvání jednoho až šesti týdnů a zahrnuje možnost zaškolení v zahraniční společnosti. Organizace mobilit (OM) je určena pro vysoké/vyšší odborné školy nebo pro zprostředkovatelské společnosti, které organizují některé z výše uvedených typů mobilit. Lze získat finanční podporu, díky které mohou mobility svých studentů nebo zaměstnanců lépe organizovat. Intenzivní programy (IP) jsou výměnné pobyty krátkodobého charakteru. Programu se mohou zúčastnit jak studenti, tak jejich učitelé. Intenzivní jazykové kurzy (EILC) jsou určeny pro studenty, kteří odjíždí studovat nebo pracovat do zahraniční země, jejíž úřední jazyk patří k méně používaným.⁹¹

Centralizované aktivity

Centralizované aktivity jsou stejně jako u ostatních programů zajišťovány výkonnou agenturou v Bruselu. Mezi tyto aktivity patří Multilaterální projekty, Akademické sítě a Doprovodné aktivity. Multilaterální projekty zajišťují spolupráci mezi vysokoškolskými institucemi. Akademické sítě se zabývají podporou vzájemné spolupráce mezi těmito institucemi. Doprovodné aktivity fungují jako podpora všemožných aktivit v rámci hlavního odvětvového programu Erasmus.

3.2.4. Grundtvig

Dalším a zároveň posledním uvedeným programem v rámci nabídky celoživotního učení v této diplomové práci je program Grundtvig. Tento program je zaměřen na vzdělávání dospělých a to ve všech formách.⁹²

Jedním ze společných cílů s ostatními programy je zaměření na zvýšení zahraničním mobilit v rámci účastnických zemí. Dalším cílem programu Grundtvig je pomoc ve vzdělávání osobám slabších sociálních poměrů, osobám postrádajícím základní vzdělání nebo straším lidem. Mezi obecné cíle dále patří podpora rozvoje inovačních postupů, obsahů a služeb ve vzdělávání a

⁹¹ NAEP. *Erasmus – Aktivita*. [online]. [cit. 2012-03-20] URL: http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=37&

⁹² *Grundtvig – inspirace ve vzdělávání dospělých*. Praha: Dům zahraničních služeb MŠMT pro program Grundtvig. 2009, st 4

celkové zlepšení pedagogického přístupu ke studentům v institucích, organizacích nebo společnostech zabývajících se vzděláváním dospělých.⁹³

Program Grundtvig je zaměřen na účastníky vzdělávání dospělých, učitele a profesory zabývajících se vzděláváním dospělých, organizace a společnosti poskytující vzdělávání dospělých, výzkumná centra, neziskové a nevládní organizace, vysoké školy.⁹⁴

Decentralizované aktivity

Stejně jako u všech předešlých odvětvových programů, i u programu Grundtvig jsou decentralizované aktivity v kompetenci Národní agentury pro evropské vzdělávací programy. Mezi tyto aktivity patří Mobility osob, Projekty partnerství, Workshopy, Dobrovolnické projekty a Přípravné návštěvy.⁹⁵

Projekty partnerství jsou výsledkem spolupráce minimálně tří zahraničních institucí, které se angažují ve vzdělávání dospělých. Jejich spolupráce se soustřeďuje na podporu znevýhodněných nebo utlačovaných skupin, jako například vzdělávání etnických menšin, vzdělávání seniorů nebo vzdělávání zdravotně znevýhodněných osob. Projekt mobility osob je zaměřený na pracovníky/zaměstnance ve vzdělávání dospělých. Tyto osoby mohou díky finanční podpoře využít jazykové kurzy či vyjet na zahraniční konference. Dobrovolnické projekty jsou projekty zahraniční výměny nabízející možnost vyjetí skupině až 50 dobrovolníků. Další a poslední z decentralizovaných aktivit je pořádání workshopů zaměřených na dospělé. Workshopy mohou mít různé zaměření.⁹⁶

Centralizované aktivity

Stejně jako u všech předešlých odvětvových programů i u programu Grundtvig jsou centralizované aktivity řízeny a administrovány Výkonnou agenturou Evropské komise v Bruselu. Mezi centralizované aktivity patří

⁹³ NAEP. *Program Grundtvig*. [online]. [cit. 2012-03-20] URL: http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=63&

⁹⁴ NAEP. *Program Grundtvig*. [online]. [cit. 2012-03-20] URL: http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=63&

⁹⁵ Tamtéž

⁹⁶ *Grundtvig – inspirace ve vzdělávání dospělých*. Praha: Dům zahraničních služeb MŠMT pro program Grundtvig. 2009, st 13

Multilaterální projekty, Tematické sítě a Doprovodné aktivity. Multilaterální projekty se zaměřují na zlepšení systémů v oblasti vzdělávání dospělých na základě inovací starých postupů. Tematické sítě složené z odborníků se specializují na rozvoj vzdělávání dospělých, šíření inovací, zajištění kvalitního rozvoje v oblasti vzdělávání dospělých. Doprovodné aktivity zajišťují podporu všech hlavních cílů programu Grundtvig.⁹⁷

⁹⁷ NAEP. *Program Grundtvig*. [online]. [cit. 2012-03-20] URL: http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=63&

4. PRAKTICKÁ ČÁST

V praktické části diplomové práce bude program Leonardo da Vinci představen na příkladu úspěšně realizovaného projektu jedné ziskové společnosti na základě výzvy projektu mobility 2010 pro funkční období 2010/2011. Tento program (v podmínkách projektu dané společností) je zaměřený převážně na absolventy středních odborných škol, středních odborných učelišť, vyšších odborných škol, absolventy vysokých škol a osoby pohybující se na trhu práce. Hlavním účelem odborných stáží je získání, popřípadě rozšíření, nových zkušeností a dovedností v oboru studia nebo v oboru vykonávané profese. Díky finanční podpoře, kterou je možno prostřednictvím programu Leonardo da Vinci získat, dochází k podpoře celkového objemu mobilit. Zvýšení profesní kvalifikace následně příznivě působí na zaměstnanost a celkově pozitivně ovlivňuje účast na evropském trhu práce.

4.1. Projektový cyklus

4.1.1. Popis projektu

Všeobecným cílem projektu, který byl v souladu s obecným cílem, programu Leonardo da Vinci, je pozvednout objem a úroveň spolupráce mezi organizacemi zapojenými do vzdělávání, sociálními partnery a dalšími institucemi v rámci mezinárodní evropské spolupráce.

Specifický cíl projektu byl zaměřen především na cílovou skupinu účastníků, a sice studenti středních a středních odborných škol, studenti vyšších odborných škol, absolventi vysokých škol a osoby zaregistrované na úřadu práce. Tato specificky zaměřená skupina měla představovat 100% účastníků programu a to bez výjimky.

Především mladí absolventi jsou skupinou, kterou je třeba podporovat na cestě k jejich prvnímu pracovnímu umístění. Proto jedním z hlavních předmětů byla podpora čerstvých absolventů. Ti mají díky zahraniční stáži možnost získat cenné zkušenosti a propojit studiem získané vědomosti s prací.

Zkušenosti a praxe jsou dva důležité aspekty, které většinou postrádají a které jim usnadní cestu k vysněné pracovní pozici.

V návaznosti na předmět projektu je jeden z jeho hlavních dopadů a primárního zaměření snížení nezaměstnanosti, rozvoj osobního potenciálu účastníků programu, zvýšení mobility osob na evropském trhu práce a zlepšení jazykové vybavenosti.

Zamýšlený počet účastníků projektu mobility v rámci zahraniční stáže byl celkem 25 osob. Jednotliví účastníci mají možnost absolvovat zahraniční stáž ve více oborech. Obory odborné stáže jsou přitom pevně stanovené a není možné stáž absolvovat v jiném oboru, než který je předem definovaný a odsouhlasený. Obory, ve kterých mohou účastníci programu stáž vykonávat, jsou management, marketing, finance a bankovníctví, účetnictví, obchod, informatika a design.

V rámci spolupráce na projektu je třeba rozlišovat termín vysílající (předkladatelská) organizace a partnerská (přijímací) organizace. Vysílající (předkladatelskou) organizací je společnost Czech-us v.o.s., se sídlem v hlavním městě Praha. Vysílající organizace je společností, které se zaměřuje na zprostředkování a práce a studia v zahraničí. Především se jedná o zprostředkování práce v USA, Kanady, Austrálie, Nového Zélandu a zemích Evropské Unie. V projektu mobility je hlavní podmínkou spolupráce minimálně dvou partnerů. Vysílající společnost navázala spolupráce hned s několika partnery z účastnických zemí Evropské Unie. Jednalo se celkem o pět účastnických zemí jako Irsko, Velká Británie, Německo, Itálie a Španělsko. Tyto země v rámci projektu fungovaly jako partnerské (přijímací) organizace a měli roli zprostředkovatele.

Každá partnerská organizace měla určitý počet dotovaných míst pro účastníky odborných stáží a také jinou délku trvání odborné stáže. Celkový počet předem plánovaných účastníků byl rozdělen mezi jednotlivé partnerské organizace podle zkušeností a solvence dané organizace. Dalšími aspekty byly předpokládaný zájem o nabízené destinace a také předpokládaná výše výdajů účastníků po dobu konání odborné stáže. Mobility nebo odborné stáže

probíhaly v časovém horizontu od 8 do 12 týdnů. Odborné stáže do Irska a Velké Británie byly na 12 týdnů, stáž do Španělska byla pouze na 8 týdnů.

Projekt mobility Leonardo da Vinci byl v podmínkách dané společnosti platný na funkční období 2010/2011, přesněji od června 2010 do září 2011. To je celých 16 měsíců, během kterých probíhal náběr vhodných účastníků a následně mobility samotné. Jelikož byl program zaměřen převážně na absolventy vysokých škol, kladl se velký důraz na propagaci programu hlavně v období po skončení školního roku, to je během prázdnin a v období těsně po konci prázdnin. Také z důvodu zasažení další cílové skupiny, a to studentů středních a středních odborných škol.

Prvotní oslovení a komunikace se zájemci o odbornou stáž probíhala převážně ve spolupráci s úřady práce. Pomocí úzké spolupráce s úřadem práce se dalo zaměřit na cílovou skupinu absolventů vysokých škol a nezaměstnaných osob v evidenci úřadu. Dále byla navázána spolupráce s několika středními školami, se zacílením na žáky třetích a čtvrtých ročníků. Projekt byl přístupný osobám starších osmnácti let. Bohužel se často narazilo na nedostatečnou jazykovou vybavenost zájemců.

Každý zájemce o účast v programu musel projít podrobným výběrovým řízením. Pokud měl zájem zúčastnit se projektu mobility Leonardo da Vinci, musel splňovat předem stanovaná kritéria.

- Znalost cizího jazyka (úřední jazyk cílové země) minimálně na úrovni B2-C1. Ti z účastníků, kteří nedosahovali požadované úrovně cizího jazyka, mohli před začátkem stáže absolvovat jazykový kurz, tak aby své znalosti posunuli na požadovanou úroveň.
- Účastníci projektu museli splňovat také věková kritéria. Každý, kdo se chtěl projektu zúčastnit, musel být ve věkovém rozmezí od osmnácti do třiceti pěti let.
- Znalost v oboru vykonávané práce.
- Každý z účastníků musel vypracovat svůj životopis a motivační dopis adresovaný partnerské organizaci. Ta na základě těchto dvou dokumentů dokázal zajistit adekvátní pracovní pozici.

- Každý účastník si před začátkem stáže v zahraničí musel projít před-odletovou orientací. Zde se dozvěděl informace o hostitelské zemi z hlediska kulturního, společenského a veřejného přehledu.

Odborná stáž by měla pomoci každému účastníkovi v rozvoji jeho osobnosti, v budoucím pracovním umístění, ve zlepšení jazykových dovedností a v neposlední řadě k získání praxe a cenných oborových zkušeností.

4.1.2. Údaje o organizacích

Jak bylo již v diplomové práci zmíněno, je třeba rozlišovat mezi vysílající a partnerskou organizací. Vysílající organizací je v tomto případě společnost Czech-us. Partnerských společností je několik.

Společnost Czech-us je na českém trhu již od roku 2002. Zaměřuje se na zprostředkování pracovních a studijních pobytů v zahraničí. Na začátku svojí existence společnost vysílala studenty hlavně do Spojených států amerických v rámci programu Work and Travel. Dále se jí podařilo získat certifikát školitelů plavčků pod záštitou Amerického červeného kříže a se svým týmem vyškolili už stovky plavčků mířících na léto do Spojených států amerických. V současné době se společnost zaměřuje na zprostředkování práce nejen ve Spojených státech amerických, ale také v Kanadě, Austrálii, Novém Zélandě a také v zemích Evropské unie. Díky úspěšně získanému grantu v programu Leonardo da Vinci mohla společnost Czech-us zprostředkovávat zahraniční stáže.

Partnerských společností je v tomto případě několik. V Irsku vysílající organizace spolupracuje se společností Irish Educational Partners, ve Velké Británii se společností International House Newcastle, v Portugalsku se společností Fast Forward Language institute, v Německu se společností Business Network, v Itálii se společností Dilit a ve Španělsku je partnerem Wired Spain.

Irská společnost Irish Educational Partners působí v oblasti zprostředkování odborných stáží a jazykových kurzů již od roku 1989. Od té doby si získala a stále drží velmi dobrou reputaci. Ve spolupráci se zahraničními agenty a univerzitami a jinými vzdělávacími institucemi mají

vytvořenou sít velmi dobré spolupráce. Stáž lze zprostředkovat v oborech jako finance a účetnictví, hotelnictví, žurnalistika, management, marketing, informatika a mnoha jiných.⁹⁸

Společnost International House Newcastle je další partnerskou organizací, spolupracující na tomto projektu. Tato společnost byla založena před více jak třiceti lety a má mnoho poboček po celém světě. Stejně jako předchozí společnost, má International House Newcastle dlouholeté zkušenosti se zprostředkováním odborných stáží a jazykových kurzů. Stáž lze zprostředkovat v oborech jako finance a účetnictví, PR, management, marketing, informatika, design, turismus a mnoha jiných.⁹⁹

Společnost Fast Forward Language Institute funguje jako jazyková škola portugalského jazyka a v rámci projektu Leonardo da Vinci je plní funkci další partnerské organizace. Mimo jiné se zaměřuje také na program stáž v zahraničí. S tímto programem má více jak desetileté zkušenosti. Společnost Fast Forward Language Institute je schopna zajistit odbornou stáž v mnoha rozličných oborech.¹⁰⁰

Další partnerskou organizací je německá společnost Business Network, která sídlí ve městě Hannover. Stejně jako předchozí společnosti, i společnost Business Network funguje primárně jako jazyková škola. Její doplňkovou službou je zprostředkování programu stáž v zahraničí. Díky dlouholeté úspěšné spolupráci s lokálními firmami, jsou schopni zajistit program odborné stáže téměř ve všech možných oborech. Vše záleží na prioritách jejich klientů.¹⁰¹

Jazyková škola Dilit je v projektu Leonardo da Vinci další partnerskou organizací. Na italském trhu působí již od roku 1974, kdy byla založena. Kromě velké nabídky jazykových kurzů, zaměřených převážně na výuku

⁹⁸ Irish education Partners. *Agent*. [online]. [cit. 2012-03-20] URL: <http://www.iepartners.ie/agents.aspx>

⁹⁹ International House Newcastle. *English plus Internship*. [online]. [cit. 2012-03-20] URL: <http://www.ihnewcastle.co.uk/english-plus-internships>

¹⁰⁰ Fast Forward Language Institute. *About us*. [online]. [cit. 2012-03-20] URL: http://fastforward.com.br/?pag=about_us

¹⁰¹ Business Network Sprachendienst fur die Wirtschaft. *Business Network*. [online]. [cit. 2012-03-20] URL: <http://www.business-network-online.com/english.html>

italštiny, nabízí také program odborných stáží. Podle typu a přání klienta je společnost schopna zprostředkovat odbornou stáž v různých oborech.¹⁰²

Poslední partnerskou organizací v projektu Leonardo da Vinci mobility je španělská společnost Wired Spain – Sheffield Centre Group. Stejně jako předchozí organizace, funguje společnost Wired Spain primárně jako jazyková škola. Tato prestižní jazyková škola patří na španělském trhu k lídrům v oboru. Kromě jazykově zaměřených programů, se společnost Wired Spain zaměřuje také na program odborných stáží. Díky své vlastní databázi zaměstnavatelů, je tato společnost schopna zajistit adekvátní stáž v několika předních španělských městech jako je Valencie, Madrid, Barcelona, Sevilla a další. Zaměření odborné stáže je možné zprostředkovat podle přání a typu klienta.¹⁰³

4.1.3. Zaměření projektu

Jak již bylo popsáno v teoretické části diplomové práce, každý projekt, který chce při výběrovém řízení obstát a získat grant, musí splňovat náležitosti v souladu s cíli programu celoživotního učení, evropskými prioritami a národními prioritami. V tabulce níže jsou uvedeny obecné cíle programu Leonardo da Vinci. Projekt Leonardo da Vinci se shoduje s cílem číslo dva a pět. Projekt mobility je zaměřený na zvýšení odborných stáží v rámci účastnických zemí a zlepšení jazykových schopností účastníků tohoto programu.

Tabulka 14 Obecné cíle programu LdV

<i>Zlepšit kvalitu a zvýšit objem mobilit osob zapojených do počátečního odborného vzdělávání a přípravy a do další odborné přípravy v rámci Evropy, aby do ukončení programu celoživotního učení došlo k nárůstu stáží v podnicích alespoň na 80 000 za rok.</i>	LEO- OpObj- 1
<i>Zlepšit kvalitu a zvýšit objem spolupráce mezi institucemi nebo organizacemi poskytujícími možnosti vzdělávání, podniky, sociálními partnery a dalšími příslušnými subjekty v Evropě.</i>	LEO- OpObj- 2

¹⁰² Dilit International House. *Who we are*. [online]. [cit. 2012-03-20] URL: <http://www.dilit.it/who-we-are.php>

¹⁰³ Wired Spain Languages. *About us*. [online]. [cit. 2012-03-20] URL: <http://www.wiredspain.com/plantilla.php?fichero=home&sub=1&lang=1>

<i>Podporovat vývoj inovačních postupů v oblasti odborného vzdělávání a přípravy na jiné než vysokoškolské úrovni a jejich předávání, včetně předávání z jedné zúčastněné země do dalších.</i>	LEO- OpObj- 3
<i>Zlepšit průhlednost a uznávání kvalifikací a dovedností, včetně kvalifikací a dovedností získaných neformálním vzděláváním a informálním učením.</i>	LEO- OpObj- 4
<i>Podporovat studium moderních cizích jazyků.</i>	LEO- OpObj- 5
<i>Podporovat rozvoj inovací zaměřených na informační a komunikační technologie, na služby, pedagogiku a praxi v oblasti celoživotního učení.</i>	LEO- OpObj- 6

Zdroj: Interní dokument společnosti Czech-us v. o. s. Přihláška do projektu mobility 2010

Soulad s národními prioritami je také velmi důležitý. Za každou shodu v jednotlivých bodech národních priorit je možné získat body navíc. Což je pro mnoho předkladatelů velmi pozitivní zpráva. Národní priority jsou nově vypsány na každý nový rok.

Projekt mobility pro rok 2010 se shodoval se dvěma národními prioritami:

- První účast v projektu mobility Leonardo da Vinci.
- Odborné stáže zaměřené na studenty středních, středních odborných škol a středních odborných učelišť (skupina IVT); absolventů vysokých škol, nezaměstnané v evidenci úřadu práce (skupina PLM).

Se shodou projektu mobility v prvním bodě bylo možné získat deset bodů navíc a za shodu projektu mobility ve druhém bodě bylo možné získat pět bodů navíc. V tomto případě projekt mobility Leonardo da Vinci získal navíc patnáct bodů.

Popisovaný projekt mobility je velmi přínosný na mezinárodní úrovni, vzhledem ke spolupráci s několika zahraničními institucemi v rámci účastnických zemí jako Irsko, Velká Británie, Německo, Španělsko, Portugalsko a Itálie.

Projekt mobility má předem přesně stanové oblasti vzdělávání/obory, ve kterých mohou účastníci programu odbornou stáž vykonávat. Pro konkrétně popisovaný projekt mobility bylo ustanoveno několik oblastí odborných stáží, kde se stážisté na základě oboru studia či vykonávané profese mohou realizovat.

- Marketing a management
- Obchod, správa a řízení
- Účetnictví
- IT
- Grafický design, průmyslový design, móda
- Bankovníctví, pojišťovnictví

Celkový počet účastníků programu měl být rovnoměrně rozdělen mezi výše uvedené obory.

V každém projektu by měli být podpořeny a zohledněny také horizontální témata. Mezi horizontální témata v rámci projektů Leonardo da Vinci se řadí například genderová problematika/diskriminace a problematika pomoci hendikepovaným osobám/osobám se zvláštními potřebami.

V rámci popisovaného projektu mobility nelze hovořit o prvoplánové podpoře osob se zvláštními potřebami. Pokud by některý z účastníků byl nějakým způsobem omezen, jeho účast v programu by závisela na domluvě s partnerskými organizacemi. Jak vysílající, tak partnerská organizace by měla zájem na podpoře účastníka se speciálními potřebami.

Projekt mobility je určen všem zájemcům, kteří projeví zájem o účast a splňují určené požadavky na absolvování programu. V tomto případě nelze hovořit o diskriminaci nebo záměrném utlačování jednoho nebo druhého pohlaví. Předkládaný projekt vyhovuje oběma výše uvedeným horizontálním tématům a podporuje je.

4.1.4 Realizace projektu

Pro realizaci celého projektu bylo nutné dopředu naplánovat sled jednotlivých aktivit, které je nezbytné učinit pro zabezpečení plynulého fungování celého projektu.

- Pracovní program a jednotlivé úkoly
- Realizační tým
- Harmonogram projektu
- Spolupráce s partnery
- Zapojení jednotlivých účastníků
- Řízení projektu
- Monitoring
- Evaluace
- Diseminace

V popisovaném projektu mobility fungovala společnost Czech-us jako vysílající společnost. V rámci role vysílající společnosti musela splnit a zabezpečit organizační záležitosti. V první řadě musela společnost Czech-us odevzdat žádost a grant a zajistit veřejnou informovanost a povědomí o tomto projektu. Další bodem fungování společnosti v tomto směru byla sledování poptávky ze strany účastníků a provádění screeningu vhodných kandidátů. Každý z účastníků musel projít výběrovým řízením, jehož podmínky budou podrobněji popsány v další kapitole. Mezi další aktivity společnosti Czech-us v souvislosti s projektem patřilo:

- Zajištění jazykového kurzu pro účastníky, kteří mají nedostatečnou jazykovou vybavenost.
- Umístění účastníka k vybrané zahraniční společnosti.
- Zajištění dopravy, ubytování a pojištění účastníkům programu.
- Průběžná kontrola a monitoring účastníků programu. Podpora při řešení problému vzniklých v programu odborné stáže.
- Zajištění osvědčení o absolvování stáže pro účastníky programu (Europass mobility)
- Průběžná komunikace a spolupráce s partnery programu.
- Průběžná spolupráce a komunikace s poskytovatelem grantu.
- Řízení, kontrola a administrace projektu.

Pro samotnou realizaci a hladký průběh projektu, je nutné stanovit realizační tým, který má projekt na starost. V případě popisovaného projektu mobility vznikl tří členný tým. Tým byl interně sestavený, figurovali v něm

pouze zaměstnanci společnosti Czech-us. Prvním členem týmu byl jednatel společnosti, který měl funkci hlavního koordinátora projektu, člena týmu, který je plně zodpovědný za úspěšnou realizaci projektu. Druhým členem týmu byl zaměstnanec společnosti Czech-us, který ve společnosti pracuje na pozici Sales Manager. Tento člen týmu měl funkci projektového manažera. Jeho pracovní náplní v rámci projektu byla spolupráce na administraci a realizaci projektu. Dále potom komunikaci s partnerskými společnostmi, poskytovatelem grantu a účastníky programu. Třetím členem týmu byl druhý jednatel společnosti, který měl na starosti finanční stránku. V rámci projektu plnil roli účetního a měl pod kontrolou finanční a s tím související administrativní záležitosti.

Tabulka 15 Časový harmonogram plánovaných aktivit

Leden/Únor 2010	Podání žádosti o grant.
Únor 2010 – květen 2011	Výběr a administrace zájemců o stáž.
Únor 2010 – září 2011	Řízení, kontrola a administrace projektu.
Únor 2010 – září 2011	Zajištění průběžné komunikace a spolupráce s poskytovatelem grantu.
Květen 2010 – květen 2011	Zajištění jazykové přípravy pro méně jazykově vybavené zájemce.
Červen 2010 – září 2011	Reklama a propagace projektu.
Červen 2010 – září 2011	Přihlášení účastníků k partnerským společnostem
Červen 2010 – září 2011	Zajištění dopravy a ubytování pro jednotlivé účastníky.
Červen 2010 – září 2011	Zajištění kontrolní komunikace s účastníky programu, mentoring.
Červen 2010 – září 2011	Zajištění průběžné komunikace a spolupráce s partnerskými společnostmi.
Srpen 2010 – září 2011	Podílení na obdržení výstupního dokumentu Europass mobility.

Srpen 2010 – 2015	Čerpání nabytých zkušeností a dovedností pro využití v dalších projektech.
-------------------	--

Zdroj: Interní dokument společnosti Czech-us v. o. s. Přihláška do projektu mobility 2010

Spolupráce s partnerskými společnostmi v tomto projektu je založena především na emailové, popřípadě telefonické komunikaci s koordinátorem programu. Všechny partnerské společnosti musí podílet na průběhu programu stáže u svěřených účastníků. Dále je jejich úkolem komunikace s potenciálním zaměstnavatelem stážistů, předání životopisu a motivačního dopisu. Partnerská společnost je zodpovědná za koordinaci komunikace se zaměstnavateli stážistů. Partnerské společnosti by měly zajistit, zda mají klienti dostatečnou jazykovou vybavenost. Partnerské společnosti by dále měly po celou dobu stáže provádět monitoring nad svěřenými stážisty. Na konci programu stáže je jejich povinností vypracovat na základě prováděného monitoringu závěrečné hodnocení stážistů – evaluaci.

Potenciální zájemci jsou informováni hlavně prostřednictvím internetových stránek, informačních materiálů na úřadech práce a speciálně zaměřených přednášek a meetingů. Výběr probíhá podle jasně stanovených podmínek. Zájemci musí být dostatečně jazykově vybavení, musí mít znalost v oboru vykonávané stáže, obecný přehled o kulturním, společenském a veřejném životě v přijímající zemi. Vysílající organizace je zodpovědná za odbornou a kulturní přípravu, částečně také za jazykovou přípravu, tak aby vše bylo v souladu s požadavky partnerské společnosti. Odborná příprava tkví převážně v kontrole odborných znalostí, dle nabízených oblastí výkonu odborné stáže, ze kterých si účastník programu může vybrat. Kulturní příprava spočívá v povědomosti o společenském, kulturním a veřejném životě v dané zemi. Kulturní příprava je zajištěna vysílající společností prostřednictvím předodletové orientace.

Všem účastníkům odborné stáže je poskytnuta praktická podpora ze strany vysílající organizace v podobě maximální informovanosti, zajištění dopravy, zajištění pojištění, zajištění ubytování, sociální zabezpečení. Vysílající organizace je schopna poskytnout výše uvedenou podporu za

předpokladu využití příspěvku za řízení akce mobility. Všechny předpokládané položky jsou také uvedeny v rozpočtu projektu.

Po celou dobu odborné stáže probíhá nad všemi účastníky monitoring jak ze strany vysílající společnosti tak se strany partnerských společností. Partnerské společnosti musí každý týden posílat vysílající společnosti report o odborné stáži účastníků. V reportu jsou údaje o týdenních vykonávaných činnostech a dosahovaném celkovém pokroku. Na konci programu stáže je ze strany partnerské společnosti na základě konzultace se zaměstnavatelem vysláno hodnocení o průběhu celé stáže.

V této fázi je projekt připravený k realizaci. Samotná realizace probíhá pod vedením realizačního týmu, který zajistí úspěšnou realizaci a dokončení projektu podle plánu. Realizační tým je složen z manažera projektu, koordinátora projektu a účetního specialisty. Všichni členové týmu mají výborné zkušenosti a znalosti. Jsou schopni realizaci projektu odborně a řídit a zajistit jeho úspěšnou realizaci. Každý člen realizačního týmu odpovídá za jeho přidělenou oblast zájmu projektu. Realizační tým má mimo jiné k dispozici dostatečné technické zázemí.

V rámci evaluace získá každý účastník na základě úspěšného absolvování odborné stáže dokument Europass mobility. Tento dokument má mezinárodní platnost a je uznatelný ve všech zemích Evropské Unie. Nejen díky tomuto dokumentu, ale hlavně díky získaným zkušenostem a nabytým dovednostem by měli mít účastníci programu zlepšenou pozici na trhu práce, zvýšenou profesní kvalifikaci a celkově budou budoucími zaměstnavatele více poptáváni.

Předpokládaným výsledkem celého projektu má být využití mezinárodních stáží ve prospěch všech účastníků programu. Projekt zajistí zvýšení profesní kvalifikace a podpory mobility pracovní síly v rámci Evropské Unie.

4.1.5 Účastníci a aktivity

Celkový počet plánovaných účastníků stáže je 25. Celkový počet osob je rozdělen mezi jednotlivé země.

Tabulka 16 Celkový počet plánovaných účastníků

Země	Počet účastníků	Délka stáže
Irsko	7	12 týdnů stáže
Portugalsko	1	8 týdnů stáže
Itálie	2	8 týdnů stáže
Německo	5	16 týdnů stáže
Velká Británie	4	12 týdnů stáže
Španělsko	6	8 týdnů stáže

Zdroj: Interní dokument společnosti Czech-us v. o. s. Přihláška do projektu mobility 2010

Účastníci jsou vybíráni podle jasných výběrových kritérií a to především podle odborné způsobilosti a znalosti příslušného jazyka.

Pro účastníky, kteří nemají dostatečnou jazykovou vybavenost je možnost zprostředkování jazykového kurzu a následného přezkoušení (jazykové testy). Jazykový kurz je v maximální v délce dvou až čtyř týdnů a předchází vlastní stáži.

4.1.6 Požadovaný grant

Posledním úkolem vysílající společnosti pro úspěšné získání grantu je výpočet cestovních a pobytových nákladů. Vysílající společnost musí na základě pobytových sazeb navrhnout údaje o jednotlivých bězích a též navrhnout požadovaný grantu ze strany EU. Jejich požadavek je následně celý schválen, schválen s úpravami nebo zamítnut.

Tabulka 17 Vyjíždějící účastníci (bez zvláštních potřeb)

H.1.1 VYJÍZDĚJÍCÍ ÚČASTNÍCI (BEZ ZVLÁŠTNÍCH POTŘEB)							
Č.	Přijímající země	Počet účastníků	Plánovaná doba trvání mobility (počet týdnů)	Pobytové náklady (u stáží od plného 13. týdne včetně cestovních nákladů)		Cestovní náklady (pouze stáže kratší než 13 týdnů) (*1)	
				Použitá sazba na účastníka: viz pomocné tab.	Celkový požadovaný grant	Použitá sazba na účastníka: viz pomocné tab.	Celkový požadovaný grant
A1	IE	7	12 týdnů	1750	12250	150	1050
A2	PT	1	8 týdnů	1400	1400	200	200
A3	IT	2	8 týdnů	1400	2800	100	200
A4	DE	5	16 týdnů	2200	11000	0	0
A5	UK	4	12 týdnů	1850	7400	150	600
A6	ES	6	8 týdnů	1700	10200	150	900
CELKEM		25			45050		2950

Zdroj: Interní dokument společnosti Czech-us v. o. s. Přihláška do projektu mobility 2010

Tabulka 18 Celkový požadovaný grant

CELKOVÝ Požadovaný grant	Celkem POBYTOVÉ NÁKLADY	Celkem CESTOVNÍ NÁKLADY
	45050	2950

Zdroj: Interní dokument společnosti Czech-us v. o. s. Přihláška do projektu mobility 2010

4.1.7 Závěrečná zpráva

Závěrečná zpráva je výstupním dokumentem projektu. V závěrečné zprávě se hodnotí dopady realizace projektu, jaké přínosy měl program pro účastníky, pro vysílající a partnerské společnosti a jaký byl jeho celkový dopad na regionální, národní nebo evropské úrovni.

Navzdory tomu, že prezentovaný projekt nebyl financován v plném rozsahu, jeho realizace proběhla velmi úspěšně.

Realizace projektu nakonec proběhla bez portugalské, německé a italské partnerské společnosti a to kvůli jejich nesolventnosti. Finanční podpora byla transferována na nově vzniklá volná místa pro stáž ve velké Británii.

Tabulka 19 Revidovaný rozpočet - Vyjíždějící účastníci (bez zvláštních potřeb)

Přijímající země	Počet účastníků	Plánovaná doba trvání mobility	Pobytové náklady (u stáží od plného 13. týdne včetně cestovních nákladů)		Cestovní náklady (pouze stáže kratší než 13 týdnů)	
		(počet týdnů)	Použitá sazba na účastníka: viz pomocné tab.	Celkový požadovaný grant	Použitá sazba na účastníka	Celkový požadovaný grant
Velká Británie	4	12	1950	7800	150	600
Španělsko	6	8	1400	8400	150	900
Německo	5	14	2245	11225	0	
Irsko	3	12	1350	4050	150	450
			SUMA	31475	SUMA	1950

Zdroj: Interní dokument společnosti Czech-us v. o. s. Návratka 2010

Odborné stáže se konaly ve Velké Británii, Španělsku a Irsku. Německo, Portugalsko a Itálie nebyly součástí realizace projektu z výše uvedených důvodů.

Nejvíce účastníků mělo zájem o stáž ve Velké Británii (celkem osm osob), na druhém místě z hlediska popularity byly odborné stáže v Irsku (celkem tři osoby) a v poslední zemi absolvovaly odbornou stáž celkem dvě osoby. O odbornou stáž ve Španělsku byl ze strany klientů nejmenší zájem. Většina klientů neměla dostatečné jazykové schopnosti. Španělština jako cizí jazyk není tak frekventovaná volba jako angličtina. Ohledně stáží ve Velké Británii a Irsku se spíše řešil nadbytek účastníků a kandidáti se museli selektovat. Celkově se zahraniční mobility zúčastnilo jen třináct lidí. V prezentovaném projektu se bohužel nepodařilo zajistit dostatečný počet účastníků. Situace byla částečně způsobená nedostatečnou publicitou v začátku programu. Velký zájem o stáže byl v druhé polovině funkčního období, to už ale nezbyval čas na realizační náležitosti. Potenciální zájemci by stáž nestihli dokončit v termínu.

Jednotlivé země, počet týdnů stáže a výše obdrženého grantu pro účastníky programu:

- Velká Británie, Newcastle – 12 týdnů odborné stáže. Celková částka grantu pro účastníka programu 2. 100,- EUR.
- Velká Británie, Londýn – 12 týdnů odborné stáže. Celková částka grantu pro účastníka programu 2. 100,- EUR.
- Irsko, Dublin – 12 týdnů odborné stáže. Celková částka grantu pro účastníka programu 1. 500,- EUR.

- Španělsko (více měst) – 8 týdnů odborné stáže. Celková částka grantu pro účastníka programu 1. 500,- EUR.

Vysílající organizace po celou dobu stáže spolupracovala s partnerskými společnostmi. Vzájemná spolupráce spočívala v zajištění vhodných kandidátů, organizace pohovorů s hostitelskými organizacemi (potenciální zaměstnavatelé zúčastněných stážistů), zajištění před-odletové orientace pro účastníky programu, monitoring.

Zástupci projektového týmu za dobu funkčního období programu vyjeli dvakrát do Velké Británie. Účel cesty spočíval v kontrole stážistů, návštěvě partnerské organizace v Londýně a Newcastleu a v neposlední řadě návštěva hostitelské organizace jednoho ze stážistů v Newcastleu.

Odborné stáže vždy jen v jedné hostitelské organizaci, jen s výjimkou tří stážistů, kteří po dobu svojí stáže měli hostitelské organizace dvě až tři.

Účastníci programu, kteří byli pod křídli partnerské organizace v Newcastleu, projeví největší spokojenost. Dále byli účastníci programu s partnerskými společnostmi spokojeni v tomto pořadí Irish Educational Partners, Wired Spain a Twin UK.

Přínos odborných stáží pro účastníky

Téměř všichni účastníci stáže hodnotili svoji zahraniční zkušenost pozitivně. Díky šanci pracovat v zahraniční firmě, získali v dnešní době u mladých lidí velmi cenné zkušenosti a praxi v oboru. Také znalost firemní kultury a odlišný přístup na pracovišti jsou pro budoucí pracovní uplatnění velkým přínosem. U drtivé většiny stážistů se také velmi výrazně zlepšily jazykové dovednosti jak v psané, tak v mluvené formě.

Dvěma ze všech třinácti účastníků se podařilo v zahraničí zůstat. Oběma stážistům byla nabídnuta práce na plný úvazek. V jednom případě ze strany partnerské společnosti a v druhém případě ze strany hostitelské společnosti. Ostatní stážisté byli velice úspěšní, co se pracovního uplatnění v České republice týče. Díky výstupnímu dokumentu Europass mobility, který je mezinárodně

uznávaným dokumentem, se několika z nich podařilo získat výbornou pracovní pozici.

Tabulka 20 Výsledky stáží projektu Lenardo da Vinci mobility

Účastník	Země	Město	Zaměstnavatel	Obor
1.	Velká Británie	Newcastle	Gestamp UK	Logistika
2.	Španělsko	Madrid	Global Estrategias	Marketing
3.	Irsko	Dublin	Clarion Hotel	Administrativa
4.	Velká Británie	Newcastle	Quality assurance	Marketing
5.	Velká Británie	Londýn	Webgains	IT
6.	Irsko	Dublin	Gogan Insurances	Finance
7.	Velká Británie	Londýn	Thomson Reuters	Finance
8.	Irsko	Dublin	New technology	Administrativa
9.	Velká Británie	Londýn	Uniqueworld	Administrativa
10.	Velká Británie	Newcastle	Gestamp UK	Administrativa
11.	Velká Británie	Newcastle	Gestamp UK	Administrativa
12.	Velká Británie	Londýn	J.A.Forrest and Co	Právo
13.	Španělsko	Madrid	Escola proffesional	Administrativa

Zdroj: Czech-us. *Výsledky stáží*. [online]. [cit. 2012-03-20] URL: <http://www.czech-us.cz/staze-v-zahranici/vysledky-stazi/>

Z tabulky je zřejmé, že nejvíce navštěvovanou zemí byla Velká Británie, dále Irsko a na posledním místě Španělsko. Odborné stáže probíhaly ve velkých mezinárodních společnostech. Jako obor pracovní činnosti mezi stážisty převládala administrativa.

Přínos odborných stáží pro vysílající společnost

Díky projektu mobility Leonardo da Vinci byla navázána úspěšná spolupráce s partnerskými společnostmi. Na vzniklou spolupráci chce vysílající společnost navázat a ještě ji prohloubit vzájemnou kooperací v programu mobility na další období. Všechny partnerské organizace se velmi dobře osvědčily, až na jednu. Londýnská pobočka nebyla příliš flexibilní a účastníci programu tak museli řešit zpoždění s obdržetím výstupních dokladů z programu stáže – obdržetí dokumentu Europass mobility. S ostatními partnerskými společnostmi se vysílající společnosti podařilo navázat plodnou spolupráci, na kterou bude následně navázáno.

5. ZÁVĚR

V posledních letech jsme svědky napjaté situace na trhu práce, kdy finanční a hospodářská krize ve světě přinesla ve svém důsledku rozsáhlou nezaměstnanost. Na poli nezaměstnaných se tak ocitá mnoho lidí, kteří se špatně adaptují na vzniklé strukturální změny. Zaměstnavatelé hledají kreativní a flexibilní zaměstnance s nejzajímavějšími pracovními zkušenostmi. Protože nabídka pracovní síly převyšuje poptávku, pro zaměstnance je výrazným pozitivem nabídnout zaměstnavateli zahraniční zkušenost. Firmy tyto lidi poptávají pro jejich snadnou adaptaci, flexibilitu a také jazykovou vybavenost. Tyto vlastnosti, společně s nabytým sebevědomím, oddělují žadatele o práci od zbytku a umožňují jim lepší startovní pozici při hledání nového povolání. Možnost vycestování do zahraničí, s následnou pracovní zkušeností, nabízí Evropská unie pomocí několika programů, kdy diplomová práce se zaměřuje především na program Leonardo da Vinci.

Program Leonardo da Vinci jako jeden z odvětvových programů nabídky celoživotního učení je společně s ostatními programy jako Erasmus, Comenius a Grundtvig vnímán jako důležitý článek pro uskutečňování cílů v oblasti vzdělávání a odborné přípravy. Jak program Leonardo da Vinci, tak i ostatní programy a podprogramy z nabídky celoživotního učení jsou úzce spjaté s dokumentem Strategie celoživotního učení. Tento dokument stanovuje několik základních priorit strategie vzdělávání. Programů celoživotního učení se nejvíce týkají priority jako rovný přístup, sociální partnerství a prostupnost.¹⁰⁴

V současné době je o program Leonardo da Vinci zvýšený zájem, stejně tak i o ostatní odvětvové programy v rámci nabídky celoživotního učení. Díky stále větší povědomosti o programech celoživotního učení, se podařilo nastartovat mnoho velmi plodných spoluprací a přínosných projektů. Stejně jedinečných jako samotný prezentovaný projekt.

¹⁰⁴ ET 2020 Education&Training. *Zpráva o účasti České republiky v programu celoživotního učení*. [online]. [cit. 2012-03-04] URL: <http://www.et2020.cz/eu-temata-clanek-detail.php?idc=5>, st. 35

Všichni účastníci prezentovaného projektu Leonardo da Vinci mobility si díky odborné stáži, kterou mohli absolvovat, zlepšili svoji pozici na trhu práce. Někteří z účastníků ihned po ukončení projektu mobility Leonardo da Vinci dostali nabídku na stálý pracovní poměr v hostitelské organizaci, jeden z účastníků dokonce dostal nabídku stálého pracovního poměru přímo od partnerské organizace v Newcastlu. Ostatní stážisté po návratu do České republiky měli velkou výhodu v podobě zahraničních zkušeností a velice rychle si našli vhodné pracovní umístění. Projekt Leonardo da Vinci mobility v rámci celoživotního učení tak splnil své poslání.

Evropský rozměr vzdělávání je nutné rozvíjet hlavně na úrovni dalšího vzdělávání, jako je tomu v případě programu Leonardo da Vinci a to díky zahraniční mobilitě, studia jazyků a mezinárodní spolupráci institucí zapojených do vzdělávání.¹⁰⁵

K velkému pokroku došlo u zvýšení odborných dovedností. Účast v projektu umožnila účastníkům získat praktické zkušenosti, které pro mnohé z nich byly jejich prvními vůbec. Odborná stáž všem účastníkům pomohla zlepšit i osobnostní profil. Pracovní zkušenost v mezinárodním prostředí jim dodala zdravé sebevědomé vystupování a přispěla v samostatnosti.

Vysílající organizaci se v rámci publicity programu podařilo navázat spolupráci s několika úřady práce ve Středočeském a Pardubickém kraji, čímž byl podpořen sektorový rozvoj. Vzájemná spolupráce nebyla ukončena završením programu stáží, ale potrvá i nadále.

V současné době je vysílající společnost zapojena do Přednáškové Tour po vybraných středních a vysokých školách v České republice. Cílem přednášek je jednoznačně zvýšit povědomost o programu celoživotního učení Leonardo da Vinci, podpořit vzdělanost mladých lidí, zapojit je do programu zahraniční mobility a tím napomoci vzkvětu mladé generace a zdravé konkurenceschopnosti na mezinárodní úrovni. K úspěšnému obstání na mezinárodním trhu práce je třeba kontinuální osobnostní rozvoj a vůle neustále pracovat na svém vzdělání.

¹⁰⁵ PAVLÍK, O. CHALOUPKA, L. KOHOUT, K. *Materiály k otevřenému a distančnímu vzdělávání 4/1999. K politice dalšího vzdělávání.* Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 1999, st. 31

6. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

BECKER, G. S., *Human capital: A Theoretical and Empirical Analysis with Special Reference to Education*, 3rd edition, University of Chicago, 1993, 390 s., ISBN 0-226-04120-4

BENEŠ, Milan a kol. *Idea vzdělávání v současné společnosti*. 1. Vyd. Praha: EUROLEX BOHEMIA, 2002, 110 s., ISBN 80-86432-40-8

Comenius v České republice 2009 – 2010. Dům zahraničních služeb. 2010, 24 s., ISBN 978-80-87335-17-8

Grundtvig – inspirace ve vzdělávání dospělých. Praha: Dům zahraničních služeb MŠMT pro program Grundtvig. 2009, 25 s., ISBN 978-80-87335-03-1

HAVLÍK, R. HALÁSZOVÁ, V. PROKOP, J. *Kapitoly ze sociologie výchovy*. Praha: Pedagogická fakulta UK v Praze, 1996, 110 s., ISBN 80-86039-10-2

HECLOVÁ, Olga. PÁVKOVÁ, Jana. *Erasmus očima studentů 2. Pracovní stáže*. Praha: Dům zahraničních služeb, 2011, 20 s., ISBN 978-80-87335-22-2

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum*. 1. Vyd. Praha: Portál, 2005, 407 s., ISBN 80-7367-040-2

KEELEY, Brian. *Human Capital: how what you know kapes your life*, Paris: Organisation for Economic Co-operation and Development, 2007, 147 s., ISBN 92-64-02908-7

KOTÝNKOVÁ, Magdalena. *Trh práce na přelomu tisíciletí*. 1. Vyd. Praha: Oeconomica. 2006, 256 s., ISBN 80-245-1149-5

KOTÝNKOVÁ, Magdalena. NĚMEC, Otakar. *Lidské zdroje na trhu práce*. 1. Vyd. Havlíčkův Brod: Kamil Mařík – PROFESSIONAL PUBLISHING, 2003, 200 s., ISBN 80-86419-48-7

KREBS, Vojtěch. *Sociální politika*. 5. Vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2010, 544 s., ISBN 987-7357-585-4

MATĚJŮ, Petr. STRAKOVÁ, Jana et al. *Nerovné šance na vzdělávání. Vzdělanostní nerovnosti v České republice*. 1. Vyd. Praha: Nakladatelství Academia, 2006, 414 s., ISBN 80-200-1400-4

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. *Národní program rozvoje vzdělávání v ČR (Bílá kniha)*. Praha: MŠMT ČR, 2001, 98 s., ISBN 80-211-0372

OECD. *Lifelong Learning for all*. Paris: Organisation for Economic and Co-operation and Development, 1996, 338 s., ISBN 92-64-14815-9

PALÁN, Zdeněk. *Další vzdělávání ve světě změn*. 1. Vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2007, 74 s., ISBN 987-80-86723-31-0

PALÁN, Zdeněk. LANGER, Tomáš. *Základy andragogiky*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2008, 184., ISBN 987-80-86723-58-7

PALÁN, Zdeněk. RÝZNAR, Ladislav. *Vzdělávání dospělých a Evropa*. 1. vyd. Hradec Králové: Gaudeamus, 2000, 128 s., ISBN 80-7041-879-6

PAVLÍK, O. CHALOUPKA, L. KOHOUT, K. *Materiály k otevřenému a distančnímu vzdělávání 4/1999. K politice dalšího vzdělávání*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 1999, 66 s., ISBN 80-7067-949-2

PLAMÍNEK, Jiří. *Vzdělávání dospělých*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2010, 320 s., ISBN 978-80-247-3235-0

Pečeť kvality Comenius. Dům zahraničních služeb. 2011, 30 s., ISBN 978-80-87335-32-1

Program Leonardo da Vinci. Kompendium projektů 2011. Dům zahraničních služeb 2011, 122 s., ISBN978-80- 87335-25-3

SVOZILOVÁ, Alena. *Projektový management. Systémový přístup k řízení projektů*. 2. Vyd. Praha: Grada publishing, 2011, 353 s., ISBN 978-80-247-3611-2

TURECKIOVÁ, Michaela. *Další vzdělávání jako nástroj rozvoje jednotlivce i společnosti*. 1. Vyd. Praha: Educa service, 2008, 132 s., ISBN 978-80-87306-00-0

VETEŠKA, Jaroslav. *Kompetence ve vzdělávání dospělých (pedagogické, andragogické a sociální aspekty)*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2010, 200 s., ISBN 978-80-86723-98-3

ZLÁMAL, Jiří. *Didaktika profesního vzdělávání v širším pedagogickém kontextu*. 1. Vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2009, 208 s., ISBN 987-80-86723-79-2

7. SEZNAM ELEKTRONICKÝCH ZDROJŮ

Business Network Sprachendienst für die Wirtschaft. *Business Network*. [online]. [cit. 2012-03-20] URL: <<http://www.business-network-online.com/english.html>>

Český statistický úřad, *Další vzdělávání dospělých 2007*, [online], [cit. 2012-02-16], URL: <<http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/publ/3313-09-2007>>

Dilit International House. *Who we are*. [online]. [cit. 2012-03-20] URL: <<http://www.dilit.it/who-we-are.php>>

Education, Audiovisual&Culture executive agency. *About lifelong learning programme*. [online]. [cit. 2012-03-03] URL: <http://eacea.ec.europa.eu/llp/about_llp/about_llp_en.php>

E-learning Europa. *Lifelong learning programme 2007 – 2013*. [online]. [cit. 2012-03-03] URL: <<http://www.elearningeuropa.info/cs/programme/lifelong-learning-programme-2007-2013>>

ET 2020 Education&Training. *Zpráva o účasti České republiky v programu celoživotního učení*. [online]. [cit. 2012-03-04] URL: <<http://www.et2020.cz/eu-temata-clanek-detail.php?idc=5>>

Fast Forward Language Institute. *About us*. [online]. [cit. 2012-03-20] URL: <http://fastforward.com.br/?pag=about_us>

International House Newcastle. *English plus Internship*. [online]. [cit. 2012-03-20] URL: <<http://www.ihnewcastle.co.uk/english-plus-internships>>

Irish education Partners. *Agent*. [online]. [cit. 2012-03-20] URL: <<http://www.iepartners.ie/agents.aspx>>

Lifelong Learning Programme. *Welcome to the Lifelong Learning Programme*. [online]. [cit. 2012-03-03] URL: <<http://www.lifelonglearningprogramme.org.uk/>>

Memorandum o celoživotním učení [online]. [cit. 2012-25-01] URL: <<http://www.nvf.cz/archiv/memorandum/obsah.htm>>

MŠMT. *Programy celoživotního učení*. [online]. [cit. 2012-03-04] URL: <<http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/programy-eu>>

MŠMT. *Strategie celoživotního učení ČR*. Praha, 2007. [online], [cit. 2012-01-20], URL: http://www.msmt.cz/uploads/Strategie_CZU_schvaleno_vladou.pdf

MŠMT. *Školský zákon*. [online]. [cit. 2012-26-01]. URL: <<http://www.msmt.cz/dokumenty/novy-skolsky-zakon>>

MŠMT. *Zpráva o účasti České republiky v Programu celoživotního učení 2007 – 2009*. 22. Června 2010. [online]. [cit. 2012-03-03] URL: <<http://www.et2020.cz/dokumenty/1285849162.pdf>>

NAEP. *Erasmus – Aktivita*. [online]. [cit. 2012-25-3] URL: <http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=37&>

NAEP. *Národní priority pro udělování grantů 2011*. [online]. [cit. 2012-03-20] URL: <<http://www.naep.cz/image/content-management/NarodniPriority.pdf>>

NAEP. *Národní priority pro udělování grantů 2012*. [online]. [cit. 2012-03-20] URL: <http://www.naep.cz/image/contentmanagement/Narodni%20priortiy_2012_LdV_CZ_FINAL%20.pdf>

NAEP. *O programu Comenius*. [online]. [cit. 2012-03-20] URL: <http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=19&>

NAEP. *O programu Leonardo da Vinci*. [online]. [cit. 2012-03-04] URL: <http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=62&>

NAEP. *Program celoživotního učení*. [online], [cit. 2012-02-17], URL: <http://www.naep.cz/index.php?a=view-projectfolder&project_folder_id=17&>

NAEP. *Program Grundtvig*. [online]. [cit. 2012-03-20] URL: <http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=63&>

NAEP. *Program Leonardo da Vinci – přihláška mobility*. [online]. [cit. 2012-03-20] URL: <http://www.naep.cz/index.php?a=viewprojectfolder&project_folder_id=157&view_type_code=document&general_file_id=4981&>

NAEP. *Úřední věstník. ROZHODNUTÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY č 1720/2006/ES*. [online]. [cit. 2012-03-03] URL: <http://www.naep.cz/project-data/Rozhodnuti_LL_P_c1720-2006-ES.pdf>

NICM. *Schéma vzdělávacího systému České republiky*, [online], [cit. 2012-02-19] URL: <<http://www.nicm.cz/schema-vzdelavaciho-systemu-ceske-republiky>>

Struktury vzdělávání a odborné přípravy v Evropě. Zveřejněno 2009/10 [online]. [cit. 2012-01-26]. URL: <http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/eurybase/structures/041_CZ_CS.pdf>

Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, katedra informačních technologií a technické výchovy. *Metodické pokyny pro zpracování diplomových prací (třetí upravené vydání)*. 2007 [online], [cit. 2012-01-20], URL: <<http://it.pedf.cuni.cz/metodika/index.php?kap=6>>

ÚIV. *České školství v mezinárodním srovnání. VYBRANÉ UKAZATELE PUBLIKACE OECD EDUCATION AT A GLANCE 2011*. [online]. [cit. 2012-02-19] URL: <http://www.msmt.cz/file/17526_1_1/>

Wired Spain Languages. *About us*. [online]. [cit. 2012-03-20] URL: <<http://www.wiredspain.com/plantilla.php?fichero=home&sub=1&lang=1>>

8. SEZNAM OSTATNÍCH ZDROJŮ

Interní dokument společnosti Czech-us v. o. s., *Návratka 2010*

Interní dokument společnosti Czech-us v. o. s., *Přihláška do projektu mobility 2010*

Program Leonardo da Vinci. Kompendium projektů 2010. Dům zahraničních služeb 2010, 92 s.

Program Leonardo da Vinci. Kompendium projektů 2009. Dům zahraničních služeb 2009, 92 s.

Program Leonardo da Vinci. Kompendium projektů 2008. Dům zahraničních služeb 2008, 35 s.

9. SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Jednotlivé etapy celoživotního vzdělávání.....	19
Tabulka 2 Vzdělávání dospělých v roce 2007.....	21
Tabulka 3 Mateřské školy - počet žáků 2010/2011.....	25
Tabulka 4 Základní školy - počet žáků 2010/2011	28
Tabulka 5 Střední školy, počet žáků 2010/2011	29
Tabulka 6 Struktura úrovní vzdělávání a institucionální struktura	30
Tabulka 7 Vyšší odborné a vysoké školy, počet žáků 2010/2011.....	31
Tabulka 8 Programy celoživotního učení.....	36
Tabulka 9 Výsledky výzvy 2011	42
Tabulka 10 Výsledky výzev 2008 - 2011.....	44
Tabulka 11 Leonardo da Vinci: počty účastníků podle jednotlivých let výzvy a aktivit.....	45
Tabulka 12 Leonardo da Vinci: počty účastníků podle regionu účastníka (Projekty mobility a Projekty partnerství).....	45
Tabulka 13 Leonardo da Vinci: nejoblíbenější cílové země (Projekty mobility)	46
Tabulka 14 Obecné cíle programu LdV	58
Tabulka 15 Časový harmonogram plánovaných aktivit.....	62
Tabulka 16 Celkový počet plánovaných účastníků.....	65
Tabulka 17 Vyjíždějící účastníci (bez zvláštních potřeb)	66
Tabulka 18 Celkový požadovaný grant.....	66
Tabulka 19 Revidovaný rozpočet - Vyjíždějící účastníci (bez zvláštních potřeb)	67
Tabulka 20 Výsledky stáží projektu Lenardo da Vinci mobility	69

10. SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Vzdělávací systém v České republice ve školním roce 2010/2011	
.....	24

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Tereza Čechová

Obor: Evropská hospodářskosprávní studia

Forma studia: Prezenční studium

Název práce: Analýza celoživotního vzdělávání v ČR se zaměřením na program Leonardo da Vinci

Rok: 2012

Počet stran bez příloh: 64

Celkový počet stran příloh: 16

Počet titulů české literatury a pramenů: 22

Počet titulů zahraniční literatury a pramenů: 3

Počet internetových zdrojů: 29

Vedoucí práce: Ing. Štefan Toth